

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Sorterup, Jørgen.; på ny udgivne ved F. Rønning.
Titel Title:	<u>Jørgen Sorterups nye Heltesange om Frederik den Fjerdes Sejrvindinger</u>
Alternativ titel Alternative title:	Nye Heltesange om Frederik den Fjerdes Sejrvindinger.
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : Karl Schønbergs Forlag, 1889
Fysiske størrelse Physical extent:	XVI, [68] s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

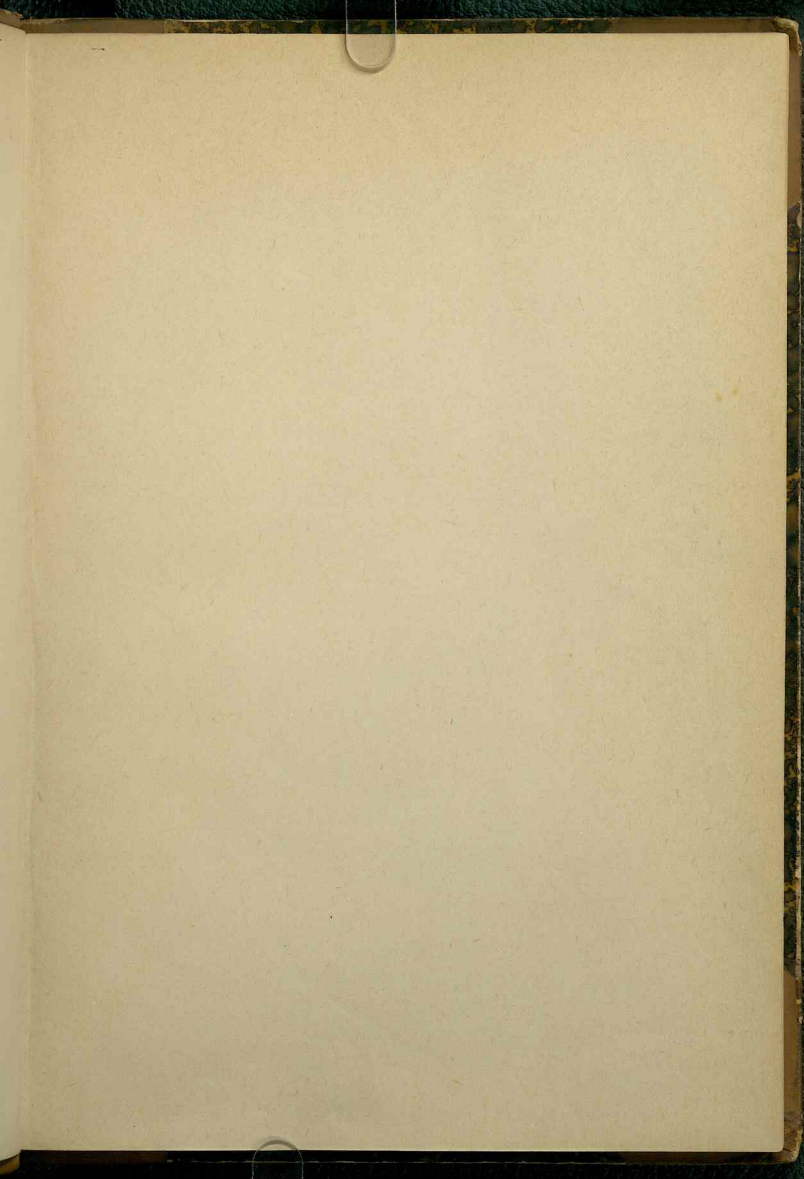
The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

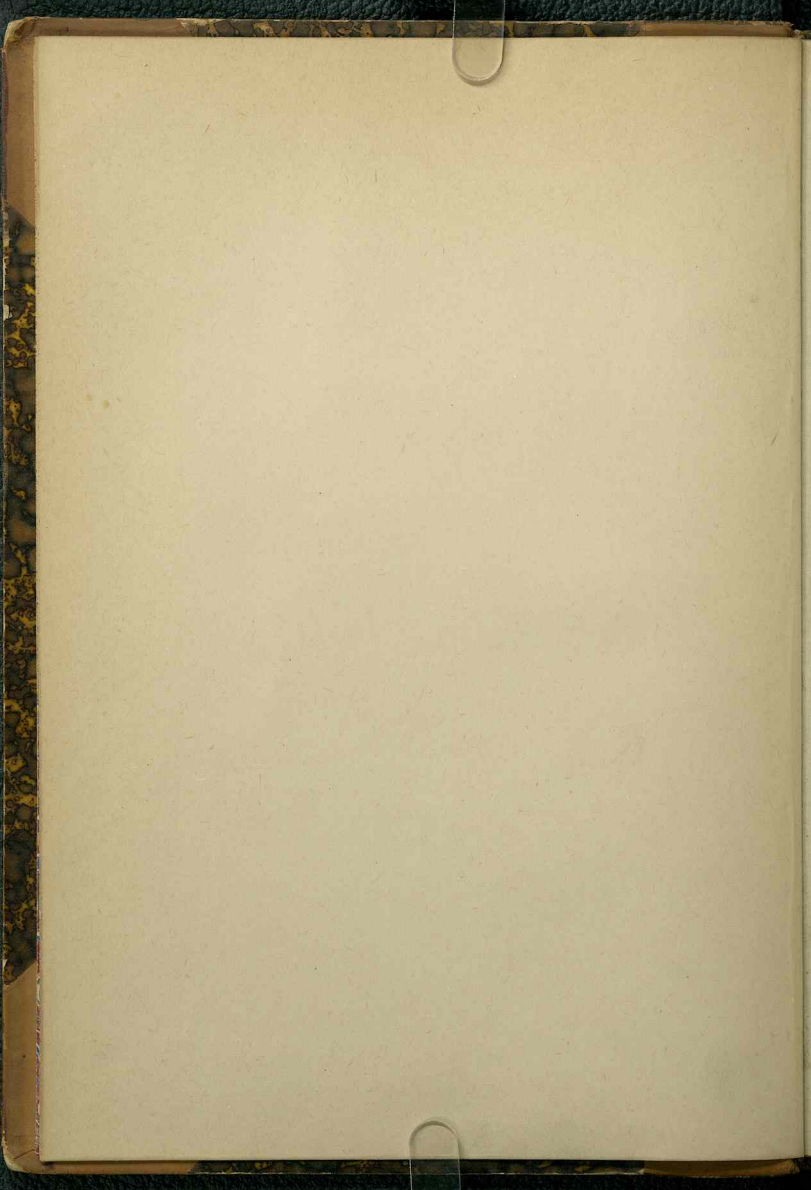

54. - 36.

40

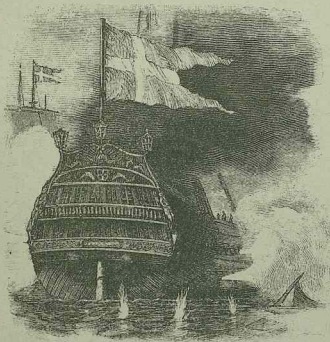

JÖRGEN SORTERUPS
NYE HELTESANGE.

PÅ NY UDGIVNE

VED

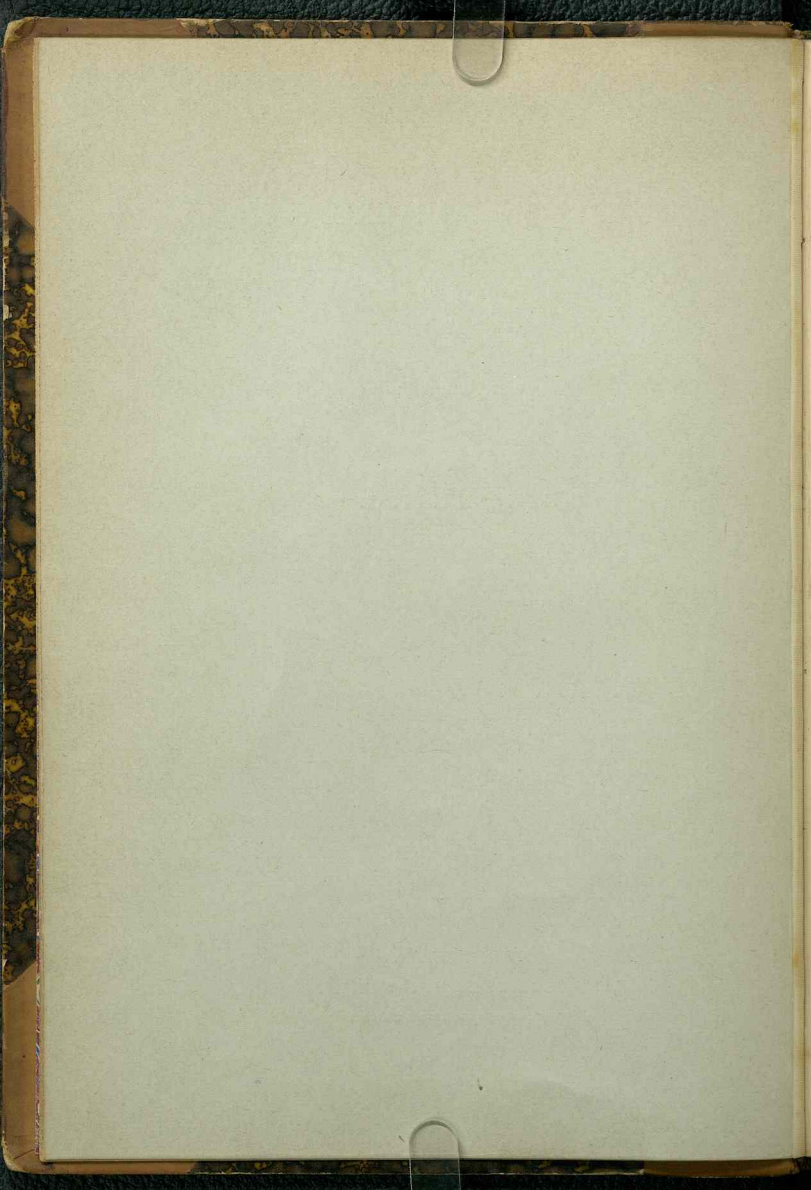
F. RÖNNING.

KØBENHAVN.
KARL SCHØNBERGS FORLAG.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1889.

JÖRGEN SORTERUPS
NYE HELTESANGE.

FORORD.

Sorterups heltesange udkom 1716. For omtrent 60 år siden udgav *Christen Thaarup* dem på ny i »*Dansk Bibliothek. Et Hefteskrift. I: Jørgen Sorterup og Jørgen Friis. 1827*«. (Et særtryk af *Sorterups* heltesange udgav han i 1828). Denne udgave lider imidlertid af forskellige mangler; den er ikke fuldstændig (anmærkningerne er forbigåede), har adskillige misforståelser og vilkårlige forandringer, og mangler aldeles historiske og sproglige oplysninger.

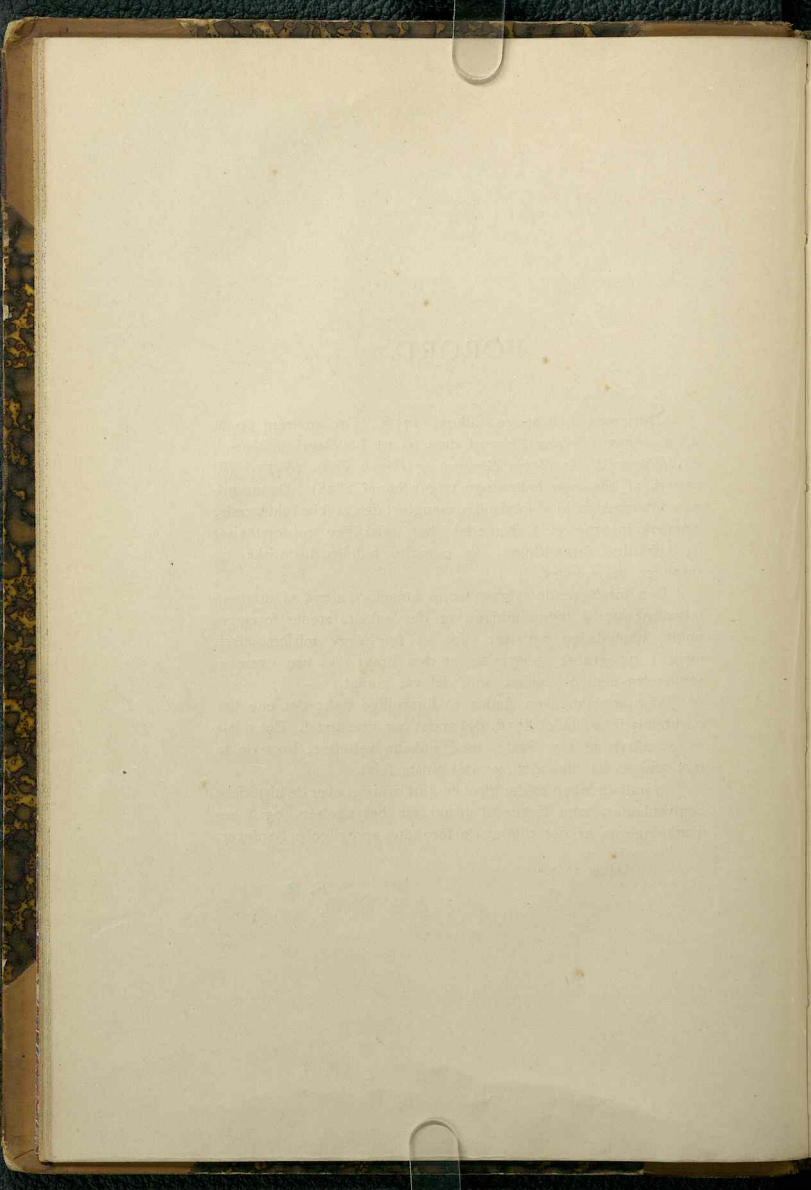
Den foreliggende udgave er et nøjagtigt aftryk af originaludgaven; kun i tegnsætningen er der enkelte steder foretaget nogle ubetydelige rettelser, for at forebygge misforståelser. Også i typografisk udstyrelse er den bragt i så nær overensstemmelse med originalen, som det var muligt.

Af originaludgaven findes to forskellige tryk; det ene har på titelbladet årstallet 1716, det andet har intet årstal. Det sidste er et aftryk af det første, med enkelte rettelser; hvor de to tryk afviger fra hinanden, er det sidste fulgt.

I indledningen er der givet en kort oversigt over de historiske begivenheder, som ligger til grund for besyngelsen, og i anmærkningerne er der tilføjet de fornødne sproglige oplysninger.

Oktober 1889.

F. R.

INDLEDNING.¹

Det var den store nordiske krigs tid. I November 1714 var Karl XII, efter sit dristige fjortendagsridt gennem Evropa, kommen til Stralsund og havde overtaget kommandoen der. Nu blev den danske regering dobbelt opsat på, at forhindre overførelsen af tropper og ammunition fra Sverige til Pommern. Der blev givet ordre til at gøre flåden sejlklar, og nu blev der travlhed på »Holmen«, som shoutbynacht *O. Judichær* havde fået bestyrelsen af i December 1710. Overbefalingen over flåden havde Christian V's søn general-admiral *Ulrik Christian Gyldenløve*; men de mænd, som især skulde vinde sig et navn i søkampene i 1715, var: *Christian Carl Gabel*, *Peter Raben* og *Christian Thomesen Sehested*.

Den Første
Heldte-Sang.

Omtrent midt i April 1715 afsejlede den svenske schoutbynacht *C. H. Wachlmeister* med en mindre eskadre, 4 linieskibe og 2 fregatter, til Østersøen. Så snart man i København fik melding derom, blev schoutbynacht *C. C. von Gabel* sendt sammesteds hen med en eskadre på 8 linieskibe og 2 fregatter. *Wessel*, på Løvendals galej, opdagede først, hvor den fjendtlige flåde

Den Anden
Heldte-Sang.

¹ Jfr. *J. C. Tuxen*: Den danske og norske Sømagt. — *H. G. Garde*: Efterretninger om den danske og norske Sømagt. II. — *Samme*: Den dansk-norske Sømagts Historie 1700—1814. — *C. P. Rothe*: Peter Tordenskjolds Levnet. 2 oplag. I. — *O. Vauxpell*: Den danske Hærs Historie til Nutiden og den norske Hærs Historie til 1814.

lå, nemlig ovre ved Femern. Den 24de mødtes de to flåder, og en hård kamp begyndte. Den lille svenske flåde blev efter en tapper modstand ilde tilredt, og måtte ved mørkets frembrud søge ind under den holstenske kyst. Da Gabel næste morgen kom sejlende ind mod Kieler fjord, så han, at Wachtmeister havde sat sine skibe på land og, til tegn på overgivelse, hejst det hvide flag på »Hedevig Sofie«. Men alligevel var Svenskerne i fuld gang med at ødelægge skibene for at gøre dem ubrugelige for de danske, og de holdt først op dermed, da en parlamentær havde bragt det bud, at besætningerne ikke vilde blive skånede, hvis ikke de standsede med ødelæggelsesarbejdet. De 5 af skibene, lineskibene: Nordstjernen, Sødermannland og Göteborg, samt fregatterne: Hvita Örn og Falken, blev indlemmede i den danske flåde, men admiralskibet »Hedevig Sofie« var så forskudt, at det måtte lades tilbage som vag. Sejren blev højtidelig fejret d. 28 April i København, og Gabel avancerede til viceadmiral og udnævntes til kammerherre.

Den Tredje Heldte-Sang.

I slutningen af April afgik admiral *Peter Raben* med hovedflåden til Østersøen for at afskære forbindelsen mellem Sverige og Pommern, og viceadmiral *Sehested* blev med en eskadre af fladgående skibe, bombarderer, brandere m. m. afsendt til Rygen for at understøtte den påtænkte erobring af denne ø og Stralsund. Over Østersøen havde Raben convoyeret Sehested, der lagde sig til ankers inde under den pommerske kyst ved Rudø. Da det rygtedes, at en overlegen svensk flåde var i farvandet, sejlede Raben bort op imod Stevns for at undgå kamp, og den svenske flåde indesluttede da Sehested ved Nydyb, på sydsiden af Rygen, men kunde intet udrette imod ham, da han lagde sig ind på lavt vand. Senere fik Raben forstærkning, så at han blev jævnbyrdig med fjenden (21 lineskibe), og d. 8 Avgust mødtes de to flåder. Kampen begyndte tidlig på eftermiddagen et par mil østen for Rygens sydøstpynt, og fortsattes til henimod kl. 8, da den svenske flåde flygtede, styrende syd om Bornholm. På dansk side faldt bl. a. viceadmiral *Jost Juel*, de svenske mistede admiralerne *E. Johan Lillje* og *Michael Henck*. Flere svenske skibe var så ødelagte, at de

næsten var synkefærdige. — Efter at den svenske flåde var gaaet til ankers i Karlskronas havn, gik den danske flåde til Køgebugt, hvor skibene blev gjorde kampdygtige igen. Da Raben, der til belønning havde fået dannebrogssordenen, i Oktober måtte forlade flåden på grund af sygdom, blev overkommandoen taget af selve general-admiralen, Gyldenløve.

Sehested var imidlertid bleven liggende ved den nordøstlige kant af Usedom. For at løse sin opgave: at støtte en erobring af Rygen, måtte han først rense farvandene for et par svenske flådeafdelinger. I Stettinerhavet, syd for Usedom, lå Cronhagen med 7 stralsundske fregatter; dem fik han jaget ud, hvorpå de forenede sig med en anden eskadre i Nydyb under Anckarkrona. Den 24 September begyndte så kampen mellem de to flåder; den fortsattes næste dag og endte med, at Svenskerne måtte trække sig tilbage. Derved var farvandet mellem Rygen og fastlandet således rensat, at den påtænkte landgang på Rygen af de allierede nu kunde iværksættes. D. 15 November landsatte *Sehested* ved Stresow på Rygen 18000 mand; Frederik IV og kongen af Preussen fulgte med, hver på sin galej. Den 16de om morgenen kom Karl XII med en afdeling af sin hær, men blev efter en hæftig kamp, i hvilken bl. a. general-løjtnant *Dewitz* udmærkede sig, slået tilbage med stort tab; de svenske mistede bl. a. generalmajor *Bassewitz*.

17 Nu havde Sverig kun Stralsund tilbage. En forenet dansk-preussisk-sachsisk hær samlede sig i nærheden af denne by i sommeren 1815. Den danske hær kommanderedes af Frederik IV; blandt hans højeste officerer var følgende generalløjtnanter: *Hertugen af Würtemberg*, *Scholten* og *F. J. Dewitz*. I slutningen af Avgust var Svenskerne, efter at skansen ved Peeneflodens munding var erobret, bleven fordrevne fra Usedom. Nu indsluttede den allierede hær Stralsund og begyndte belejringen; den 20 Oktober åbnedes de første løbegrave. Det lykkedes, ved at gennemsikre en dæmning, at sænke vandstanden omkring fæstningen. Nærmere og nærmere trængte belejrerne, »hornværkerne« (fremskudte forskansninger) blev tagne, og endelig var brescherne i murene så store, at byens kommandant, general-

Den Fjerde
Heldte-Sang.

Den Femte
Heldte-Sang.

löjtnant *Dücker* — Karl XII havde i en lille båd forladt Stralsund d. 22 Decbr. — måtte overgive byen d. 24. Decbr. —

Det var en storslået historisk eventyr-tid, det var Karl XII's og Tordenskjolds dage. Var det ikke naturligt, om en sådan dådstid havde skabt en sang, der kunde bære dens minde ned igennem tiderne? Men blev der sunget? Ja sang kom der, men det var en sang, hvori der næsten ikke var en eneste luftning af den ånd, som var suset hen over Ruslands sletter og Nordens have. Tidens største literære dåd var *Peder Paars*.

Lirespil om Paarses Færd
det blev Danmarks Heltekvæde. —

Her følger et par prøver af kvad, som den store nordiske krig gav anledning til. Poeten *Jörgen Friis* besang »Danmarks store Sejer-Aar 1715« i anledning af Frederik IV's hjemkomst d. 6. Jan. 1716. Om Rygens erobring synger han:

Den Fjerde Sejer-Krands har Gud paa Landet bundet,
Saa at Monarchen der har dobbelt Glæde fundet:

I Land foruden Blood den danske Krigs-Mand gik,

Og siden lykkelig den stærke Skandse fik.

Det Sted, hvor selv Kong Karl for Alvor vilde møde,

Der skulde kun saa faa af Danske Kiemper bløde,

Du selv O Gud! det var, der førde Striden ud,

At Rygen ikke blev en blodig Vunden Brud.

Dernæst har vi de lejlighedsdigte, gadeviser, der fulgte enhver begivenhed i hælene, og med lige upartiskhed besang Tordenskjolds bedrifter og vanskabte kalve.

En bogtrykker *Phoenixberg* besang kampen på Colberger-Heyde d. 25 og 26 April 1715:

Op I Marte Helte,

Mars nu bygger Telte

Udi Ceres' Seng

Neptunus ved sin Bølge-Smil

Vil de danske Søe-Slot fryde

Og dem Sejer yde.

Om kampen under Rygen og de følgende begivenheder synger han i en anden vise:

Hver Søs-Helt sit Blod for dig
 Villigen vil lade flyde,
 Hver Matros sit Lif i Krig
 Vil dig som et Offer yde;
 Hver Soldat vil slaa sin Mand,
 Alle Mand vil gierne fægte,
 Ingen vil sin Troskab nægte
 Udaf høy og nedrig Stand.

Der er kun 2 af alle disse sange, der endnu kan tåle dagens lys; det er den bekendte vise om Tordenskjold:

Jeg vil sjunge om en helt

og Sorterups heltesange.

Jørgen Sorterup var præst i Lyderslev i Sydsjælland fra 1692 til 1723. Medens han boede i sin stille landsby-præstegård, fulgte han med bevæget sind begivenhederne i 1715. Her var han ikke langt fra den minderige Køgebugt, og folk i Stevns kunde følge de danske orlogsskibes hvide sejle, naar de gled ned gennem Øresund ud i Østersøen, kunde vel også af og til høre kanonskud drøne derude fra. Hvorledes han fik efterretningerne om de begivenheder han besang, kan vi ikke sige med sikkerhed. Rygtet har vel bragt ham adskillige træk; han synger jo selv

Den Seyer Hr. Sehested for Rygen erholt
 Af Rygtet tog snelliste Vinger,

og helt ubekendt med aviser var den tid jo heller ikke. De vigtigste var »Kopenhagischer Post-Reuter« og »Den Kjøbenhavnske Post-Rytter«. Desuden udkom der jævnlig »Relationer« (Flyveblade) om de mærkeligste begivenheder i krigen. Fuldt pålidelige har hans kilder ikke været, derom vidner enkelte, skönt mindre fejltagelser. —

I tilegnelsesdigtet fremstiller han sig selv som en jævn

»landsbymand«, der vil »paa gammeldags en Kiempe-Vise
qvæde«, og han håber, at hans foster, »som haver Bonde-Nykker«,
ikke skal mishage de høje herrer, hvem han har vovet at til-
egne det. Han synger ikke for at forøge stråleglansen om de
store heltes navn — det formår hans lille »prås« ikke — men
for at mane andre til at følge dem. Måske vil mange spotte
hans gammeldags heltesange —

Kand vore Tiider vel fordrage Kiempe-Viiser?

Havde det blot været en minuets, en fransk bourre eller
en anden nymodens ting, da skulde folk nok have lagt mærke
dertil; ja havde det endda været

Et rigtigt Helte-Vers, der var paa Skruer dreved,
hvor der taltes om »Martis danske Sønner«, om »den Tre-forked
Herre Neptunus«, om »hvor *Nereides* begræder, at Havedts
skryde-Strøm dem skænkte lutter Bloed« osv. osv. Men, ud-
bryder Sorterup,

Med Fandens Oldemoer! hvad haver jeg at gjøre,
Med saadan Hedenske forvorped Dievelskab?

Den art at digte på, det er »Som Blomstere der hos sin
Skønhed Giften bær«. Han vil dernæst forklare, hvorfor han
har brugt sangformen med omkvæd. Det er om brave kæmper
han vil synge, og derfor benytter han den gammeldags kæmpe-
vise-stil.

Har gammelt været gæft, da bedre er at følge
Det gode Gammelt end det onde gængse Nyt.

Og at han bruger omkvædet til en lovprisning af Gud, vil
vel ingen tage ilde op? —

Een gammel Vey og Ven Bedrag i sig ey dølge¹,
Og saa var Kiempe-Sang ey for dum Børne-Verck.

¹) Gamle Venner gamle Veie,
Aldrig nogen svige pleie (P. Syvs Ordsprog).

XIII

Det er en heltesang han vil synge, og kvad om helte har været den ældste digtart både hos Ebræerne og hos andre folk. Det er den, som har værnet det store navn og den store dåd »mod Tiidens aadig Tand«. Og han minder om Karl den stores kærlighed til de gamle viser, om kvadene i Saxos historie osv.

Her siungis Viiser nock om Phyllis og Chrysillis,
som blødner mere end som skiærper Mande-Mod;

dog, det tiden trænger til, er ikke kælnes hyrdesange, men heltekvad. Og han håber, at hans simple sange vil gå ud blandt folket og »klinge i hvert Øre til en god Opmuntrelse«, og han »mener det kand skee,

At hvo som før er wan at siunge gamle Viiser,
Skal let til disse Nye selv finde Melodi.« —

At hans sange først kommer så længe efter de besungne bedrifter, giver han to undskyldnings-grunde for: For det første har hans »Digter-Geist« den samme egenhed

»Som baade Storck og Stær, som Svalen og som Viben,
De flyver alle bort, min Digter-Geist og droeg
Med disse wek sin Vey ved Vinter-Kuldens Kniben,
Saa jeg bag efter den et Nap-i-Veyret toeg.«

Dernæst havde han et syn, som forskrækkede ham: Han kom til et pallads for at aflevere sine sange, men så her pakke på pakke »af lutter Ære-Vers og lange Titeler«, der blev båret frem af store mænd, ja endogså af dem, som må bære »Fløyels Vinger på deres Kiorteler« (doctores theologiæ). Det tog i begyndelsen fuldstændig modet fra ham, men så tænkte han: når nu alt dette er blevet læst igennem, så kan måske din simple sang også blive læst og modtaget med venlighed. Og så lod han sit digt løbe af stablen. —

Efter nogle anmærkninger til indledningsdigtet følger så de 5 heltesange. Man har gjort Sorterup uret ved at sammenligne disse heltesange med folkevisen, men til denne sammen-

stilling har han rigtignok selv givet anledning. Har man folkevisen i minde, når man læser hans sange, vil man let stødes utilbørlig af adskillige pletter i dem, skruede udtryk og vendinger, der kunde friste en til at tænke paa en folkesang i rococcostil. Men vil man være retfærdig mod ham, skal de læses med den samtidige digtning som baggrund. Så vil man glemme de enkelte pletter og glæde sig over, at så simple, hjærtelige og virkelig poetiske toner kunde klinge frem midt iblandt den tids tomme og opskruede rimerier. Det bedste i disse »heltesange« er groet frem af den sunde, danske folkenatur, og derfor har de også kunnet begejstre Grundtvig til at synge sit smukke digt om

*Jørgen Sorterup.*¹

Han haver sig baaret en Søn under Ø,
Som haver den Skæbne, han aldrig skal dø
Og aldrig sin Klædning opslide.

Sorterups Heltesange.

O, du gamle, kjække Skjald!
Mindes skal du af den unge;
Dansk du var i Tonefald,
Dansk af Æt, af Kraft og Tunge.
Naar om Kæmperne i Nord
Du din Tordensang lod høre,
Da sig maatte vist i Jord
Nordens gamle Kæmper røre.

Roms den visne Gudeflok
Vilde du i Sang ej dyrke,
Agted den for Sten og Stok,
Uden Magt og uden Styrke;
Sebaot du Offer bar,
Hver Gang du i Sang dig øved;
I dig selv en Guddom var,
Guderne du ej behøved.

¹ N. F. S. Grundtvigs Poetiske Skrifter I, s. 246—48.

XV

Dog det gamle Bjarkemaal
 Tyktes dig en herlig Flamme,
 Gamle danske Mænd i Staal
 Kaldte du din egen Stamme,
 Deres Pris du hørte helst,
 Og det glædte dig i Sinde,
 At ved Skjaldens Kvad var frelst
 Odins og Kong Frodes Minde.

Varslende stod Axelvold
 Da du blev til Verden baaret,
 Dig saa stolt en Helteold,
 Til sin Ligskjald havde kaaret:
 Jueller paa det danske Hav
 Saa' du Manddomsværker øve,
 Og du sang dig ned i Grav
 Om en Seh'sted, Gyldenløve.

Du var Bragurs ægte Søn,
 Dog dit Kvad os gik af Minde;
 Derfor maa saa tit i Løn
 Mine bitre Taarer rinde.
 Graad og Latter, store Skjald!
 Kvalte tit din høje Stemme;
 Ak, men dybt var Danmarks Fald,
 Da det kunde dig forglemme.

Døvet blev din Heltesang,
 Intet den dog fuldt neddæmper:
 Jordes du og mangen Gang
 Staar Du op med dine Kæmper;
 Du med Sang, og de med Sværd
 Samme Idræt ville øve:
 Vække Mænd, som gange nær
 Rabe, Seh'sted, Gyldenløve.

XVI

Lirespil om Paarses Færd,
Det blev Danmarks Heltekvæde;
Daaden blev og Sangen værd:
Danmarks Flaade vi begræde;
Hist, hvor Juel i Kjøgebugt
Sejrrig mod Fjenden droges,
Dér saa' vi de danskes Flugt,
Gamle Axelstad indtoges.

Men, naar Dannemark en Gang
Vaagner af sin lange Dvale,
Atter tone skal din Sang,
Kæmpeskjald! i høje Sale.
Glæd dig, Skjald! den Stund er nær:
Baal nedstyrtet, Herren vinder;
Alt sig hvæsser Danmarks Sværd,
Hjærtet higer, Gud det finder.

Nye
Helte=Sange,
Om
Dores Allernaadigste Herres og Konges,
Kønning Frideric
den Siertes,
Lyffelige Seyervindinger

Til Lands og Vands ved Guds Bistand erholdte

Anno 1715.

GUD til Lof og Ære,
Kongen til Glæde og Forlystelse,
Kongens Tro og Brave Striids-Heldte
Til Berømmelig Eftermæle,
Kongl. Mayst. Kriigsfolk til velmeente Opmuntrelse,
At tiene Kongen Troligen,
for Seyer og Ære at vinde.

Kiøbenh. 1716. Trykt hos Joach. Schmidtgen, boende ved Nicolai Kirke,
Og er sammesteds til Kiøbs.

Det
For Hans Kongl. Mayest.
Seyerrige Mars Tal
1715.

Glemmes for at ey glemmes

I dette Riim:

STRAALS	VND	og RYGEN	-	555
	O	VERG	IK - -	6
TIL	DANNER	KONNING	-	552
FR	IDERIC		-	602
				1715.

Deres Høye EXCELLENCE

Høybaarne Herre

Mr. Aldir Christian

Gyldenlewe,

Herre til Grevskabet Samsøe og til

Friherstabet Marsellisborg &c.

Ridder af Elefanten,

Kongl. Mayest. Høyst = betroede

Herr GENERAL-ADMIRAL,

Cammer=Herre, Stifts=Befalings=

Mand over Jisland,

 $\mathcal{O}_a$

General-Post-Mester i Norge,

Min

Høybydende HÆRRE.

Saaveljom oa

Deres EXCELLENCER
Høy-cædle og Velbyrdige Herrer

Hr. Peter Raben,
Ridder,

Kongl. Mayst. Høybetrode og Velbestalter
Hr. ADMIRAL.

Hr. Christian Thommesen
Seestad,
Ridder,

Kongl. Mayest. Høybetrode og Velbestalter
Hr. ADMIRAL og Commerce-Raad.

Hr. Christian Carl
von Gabel,

Herre til Bregntwed,
Hans Kongl. Høyheds Cron-Printzens
Cammer-Herre, sampt Kongl: Høybetrode
Velbestalter Hr. Vice-ADMIRAL.

Alle Samtlige, som Kongl: Mayest.
Velbefundne Mandige og Dappere
Kriigs-Heldte,

Og

Mine høist-ærede Høye Herrere,

Og hiertelig Til-ønskede

PATRONER og Vel-Vndere,

Indhændigis i optenkeligste Verbødighed dette lidet Skrift
med ydmygste Begiering, det i Naade maatte antages, som det,
der af allerstørste Respect til Deres Høye Personers

Dnd, Mandighed og Ære,

fremtkommer fra

Deres Høye EXCELLENCES,

Og

EXCELLENCERS

Allerærbødigste og Dyb-ydmygste
Tiener

Jørgen Sorterup,

Proust i Stevens Herred.

Inscriptio Chronodictica:

AVGVSTO NOSTRO - 10

PIO ET PERBENIGNO - 2

REGI - 1

FRIDERICO - 602

QVARTO - 5

RVGLIA ET STRALSVN-

DIA - - 562

SVBDITÆ VTVT INVITÆ - 523

PARVERVNT. - - 10

1715

Høy-ædle Herrer!

Om en Lands-by-Mand maae træde
for Deres Øyne frem med et enfoldigt Digt,
Og ret paa gammeldags en Kiempe-Vise quæde,
Da finder De ham her, som forebringer sligt.
Er før en ringe Skænk af Førster vel antaged,
Naar den frembares af en simpel ærlig Mand;
Har Store Konger dog i Mildhed ey forfaged
Et gifvet Eble, og en haandfuld Kilde-Vand;
Da haabes stadeligt, De derpaa ey fortykker,
Alt langt om længe, og saa sagte, lunter frem
Et foster fra min Haand, (som haver Bonde-Nykker
Og er sin Fader ligt) for at opvarte Dem.
Mand veed, at Førsterne, der spiiſer ſlige Retter,
Som bliver laſved til af en erfaren Kock,
De vreedis ikke, naar mand Kaal og Melk fremſætter
Paa Deres Taffel, thi den ſmager Dennem of.
Saa meener jeg, at om mit Skrift fand ikke holde
Sin Prøve-Streeg mod det, ſom haver bedre Art.
Saa ſtal Forandringen paa Skrift og Skrift dog volde
Alt ſimpelt holdes got, og ringe kaldes rart.

De

De Høye Herrer, som ved Dapperhed har skrevet
 Sig selv saa evigt og høypriiseligt et Navn,
 At Deres ædle Dyd en Balsom-Lugt er bleved,
 Der med sin søde Kraft opfylder Huus og Havn;
 De dappre Helte, som har deres Konge tiened
 Saa troligen, at de har voved Liv og Bloed:
 Og fiinden det udaf saa got et Hierte meened,
 At hand tør sværge paa, at Juthan var ey goed;
 De haver Eysning nock foruden denne Lampe;
 Hos Stierners Himmel-Glantz der lyser Praasen lidt,
 Hvor Solen strimer selv, der spinder alle Dampe,
 Hand tænder Eys til den, som gicck forstanden quit.
 Det veed jeg, ja jeg veed, Høy-ædle! Deres Ære
 Udstraaler alt saa vidt som Christenheden naar;
 Saa Deres store Navn skal Verden dette lære,
 At mand ved Dapperhed og Dyd til Æren gaar.
 Thi er det langt i fra jeg vilde did henfalde,
 At giøre videndes mig selv saa taabelig,
 Og meene, at de det en Ære skulde kalde,
 At Deres Helte-Verck optegnedes af mig;
 Nej! Dappre Riddere, de Dennem selv har skrevet
 Med Sverdets hvasse Spidz og Pulver-hornets Blect
 Det Ære-minde, at een hver af Dem er bleved
 Ved Deres Mandighed vor fiinde til en Streck.
 Hand skal for Deres, som for Lovers Komme ræddis,
 Thi hand har prøved hvad De udi Skiolden bær.
 for Deres Møde hand saa dristeligt skal stæddis,
 Som Hare-hiorted, der er kommen Trommen nær.
 Men hvorfor skrives da? Om ey til Deres Ære?
 Forlader mig, at jeg mig taær et andet Maal:
 Dertil: at andre skal af Deres Dyder lære
 At viide, hvorfor de bær Sverd og egget Staal.

Thi

Thi den er ey Soldat, der praler med Plumager,
 Og kand ved et Glas Viin slaae Goliath ihjel.
 Forsikre dig, at de, der brouter meest og staker,
 Har Hiertet siddendes i Deres Agter-Deel.
 Med Gaal Ebeds Kæft een Abimelech fælde,
 Er ingen Kunst, men slaae naar hand i Marken staar;
 Viis der, at du i Bryst og Armene har Vælde,
 Du da for en Soldat i Lav med Helte gaar.
 Mit rette Maal er det, at GUD for alting æres,
 Thi hand er eene den, som Seyren kommer fra;
 Er HÆrrrens Haand ey med, forgieves Sverdet bæres,
 Og gaar mand uden GUD i Striid, hvad er det da?
 Derfor haver jeg opdigted Helte-Sange,
 Omstønt at mangen een vil spotte dennem, som
 Tor siige: Vi har før af dette Slags saa mange,
 At hver en Kierling snart med Sange løber om.
 Kand vore Tiider vel fordrage Kiempe-Viiser?
 Var det en Minuet, en fransk Bourre, var det
 En sponne-ny Concept, (thi slikt er det mand priiiser)
 Var det paa Moeden giort, saa var det got og ret.
 Og hvad skal Viiser til? Hvi har du ikke skreved,
 Saa visser mig en Ven i Øret sagte ind,
 Et rigtigt Helte-Vers, der var paa Skruer dreved,
 Hvis Geist sig spinged op ved ret Poëtisf Vind?
 Du kunde taled om, hvor Martis Danske Sonner
 Og Panzer-klædte Børn i Birtings haarde Dant
 Saa tumled giinden, at hand napped røde Rønner,
 Til hand i søle Bloed forloorte Vid og Sands.
 Du skulde siunged om, hvor den Tre-forked Herre
 Neptunus har begyndt som Sprude-hval at gloe,
 Da hand sinølge-bow ey maatte mægtig være,
 Nu Mars den gjorde til sin Magtes færges-Broe,

Hvor hand med vaade Slab tog til at sagel-skumme
 Og fraade, som hand var indløbet til en Tvæt,
 Da Mars begyndte paa hans Bølge-Køft at trumme,
 Med Torden-slag i slag og Liuned, som hand ret
 Paa Tiimen vilde ham i Haved inde-brænde,
 Da Swensken maatte for de Danske Heste slaa
 Een Heede ud: thi de ey vidste af at vende
 Før De med Seyer-Krantz fra Striiden kunde gaa.
 Du burde sagt os hvor Nereides begræder,
 At Havedts fryde-Strom dem skænkte lutter Bloed,
 Da Martis Danske flock med stolte Kiempe-sæder
 Midt paa den vilde Søe de Swensker aare-loed.
 Du kunde meldet om hvor Themis bort maa vige,
 Naar Mars i Sverdets Nadd og Spidz har Ketten sat,
 Det arme Rygen og Straalsund deraf skal sige,
 Dem Kriigens Lue kun har lidet efterladt.
 Du burde stillet frem hvor Jupiter lod skrive
 For Danner-Konning selv et deyligt Gave-Brev
 Af Indhold: Vi herved, Dig Dappre Søn, vil give
 De Stæder, hvilcke sig din Giinde for tilskrev.
 Du skulde tale — Holdt! nu er det Tiid at tie,
 Saa swarte jeg, og brøed hans Swaßen dermed af,
 Befrøftendes, at hvis jeg længer vilde bie,
 Da kom hans Kiime-snak omsider vel i Lav
 Med sandens Olde-Moer! hvad haver jeg at giøre
 Med saadan Hedenske forvorped Dievelskab?
 Til Herren Zebaoth mit Offer vil jeg føre,
 Ham horer eene til alt, baade Seyr og Tab.
 Lad Hedningerne gaa og hæge slige Grillen,
 At nævne det en Gud, som dog slet intet er.
 Den Art at digte paa jeg mig saa forestiller, (a)
 Som Blomstere der hos sin skønhed Giften bær.

Men at forklare for et Lærevilligt Øre,
 Hvi jeg i Sange har forfatted Kiempe-Tog?
 Hvi jeg et Omqvæd og hos hvert har villet føre
 Og spendet hver en Sang i liige Tonis Nag?
 Da er mit Hiertes Fryd den rette Grund til dette.
 Naar Seyer gaar hos Seyer, som Søffende paa rad,
 Naar Guld til Pillere i Kongens Huus vil sette
 Saa Brave Hjelte; Hvo vil da ey være glad?
 At Guld ved hvert et Vers i slutningen tilbeedis,
 Det vil jeg haabe, skal ey kunde synes leedt,
 Thi det, i hvor vi end omkring i Verden leedis,
 Om Guld har været med, i Enden bliver seet.
 Her er i Dannemark endnu saa Brave Kiemper,
 At bedre aldrig var i fordum Tiider til;
 Hvorfore jeg min Sang om Dem saaledis lempet,
 At den kand riime sig med Kiempe-færd og Spill.
 Har gammelt været gæst, da bedre er at følge
 Det gode Gammelt, end det onde gængse Nyt.
 Og maa jeg, hvis jeg tør min Sandhed ikke dølge,
 Bekiende: at jeg reent vil have om-forbyt
 Nye Noders Gangbarhed, thi er det ey en Syge,
 At voris Øren fløer kun immer efter Nyt?
 Det Gamle kastes bort, som det, der vilde ryge
 Os udi Næsen, og af Mullenhed var lydt.
 Derfor snagis om i alle Verdens Kanter
 Om Nyt, og meere Nyt, til at forandre med
 Sit Haar og Huve, Klud, Vest, Kiortel, Hat og Vanter,
 Ja udi Boe og Bord har Nyhed's Syge Sted.
 Skal Haand-verk-Manden ey paa nyest' Mode famle,
 Da skal den fra Pariis forskrives, ja fra Rom,
 Og naar den kommer nu, saa er det just det Gamle,
 Som disse Konstener til Nyt har faged om.

Nu fruentimmeret Kasketter har optaget,
 Og baade for og bag stafferer deres Top.
 Er det da icke Nyt? Ney! thi Sabina * haver
 for meer end tusind Aar, sig just saa nacket op.
 Spør Juvenalem ad, hvor de Latiniske fruer
 Har bygget Panden høyt og ladet Nacken lav.
 Er Klæde-slæb og Swang, hvormed mand feyer Stuer,
 En Moede? flyder mand i Kruuse-dullers Hav?
 Det er opfoged Nyt: Vi elsker høye Speile
 Og rumme Bygninger, som var i Moden før
 Udi Neronis Tiid, men siig mig, hvo vil beile
 Til gammel Helte-Digt? den jagis alt paa Dør.
 Kand gammel Daarstab til den stærste Moede blive,
 Naar vi antager Roms og andres Hppighed;
 Hvi skal da gammel Dyd os ingen Moede give,
 Er det en Skam, at vi af Kiempe-Viiser veed?
 Jeg meen det bedre var, vi holdt de gamle Noeder,
 At Kiempe-Sang blev hørt i hvert et Gildes-Huus,
 Hvor Bander heris nu, naar fulde Sviin de roeder
 I Korten-spill, og i Toback, med Suus og Dnuus.
 De Gamles Kiempe-Moed er værd at efterfølge,
 Da deres Trofasthed, som gammel Viin var stærk.
 Een gammel Vey og Ven Bedrag i sig ey dølge,
 Og saa var Kiempe-Sang ey fordum Borne-Verck.
 Jeg striver Helte-Sang, saa har de Gamle skreved:
 Trog nogen viiser mig, at ældre Sang er till!
 Næst Sange, hvorudi Guds store Navn er bleved
 Høypriiset; thi jeg dem for ældst erkiende vil.
 Har Herrens egen Aand i noget vildet viise
 En deylig Synge-Kunst, da var det Helte-Sang. (b)

* Sabina Ælii Adriani Keiserinde, levede sidst i det første og først i det
 andet Seculo efter Christi Fødsel.

Naar hiine stilled paa med Andagt Guld at priise,
 Da stemmed denne paa en yndig Riime-Klang.
 Gaa' fra Ebræerne til alle andre Slegter,
 Een Helte-Sang er alt det ældste, som du faar.
 Mod Tidens aadig Tand var den saa tryk en Vægter,
 Der voldt, at Dyrden ey af Alderen tog skaar.
 De gamle Skialdrer har i Norden stedse været,
 for dette holdt i Priis end of i Konge-Hoff,
 Og Riime-Mestre har sig udaf Kunsten næret,
 Omstønt os sinnes nock, at den var noget grof.
 At Frode Fredegood endnu i Norden nævnes,
 At Odins Minde veed af ingen Undergang,
 At os en Eftersagn af Dan og flere levnes,
 Det voldt den Skialdre-floek, der smugt om dennem sang.
 Den store Keyser Carl de Gamles Viiser yndte,
 Og loed dem samle som et dyrebart Klenod.
 At Saxo kunde sin Historie udpynte,
 Hand Jislands Sange jo velvillig toeg imod.
 Jeg vil om Grækerne og Romere ey tale,
 Som dog omsider fra de andre skeied' af,
 I det de fabel-viis har alting villet male,
 Og Riime-Konsten bort til Glemsomheden gaf.
 Der varer dog en Sang, som Pindarus har freved,
 Og blev betalt derfor end ogsaa dyre nock,
 Homeri Digter ud; En Flaccus og er bleved
 Saa høyt som Maro elst, og regnet blant den floek
 Den selv Augustus om sig gierne maatte liide.
 De gamle Barder og de Druider med Eyst
 Har muntred Deris op ved feide-Sang at striide
 Og Viærke maal gav Jld i Norffe Kiempers Bryst.

Hvi skulde vi endnu da ikke Viiser digte,
 For at opmuntres ved til Mandighed og Dyd,
 Nu vi og Kiemper har, som drabelig tør sigte
 Og ræddis ikke for de stolte Vaabens Lyd?
 Har fordums Kiemper holdt det for et Manddoms Stykke,
 At ikke blunde ved Jern-bundne Nævers Slag;
 Støed Kiempe-Moed der i, at de sig lode tyffe,
 At Døden Demnem var kun en foragtet Sag;
 Da troer jeg, kom de nu i vore Kiempers Leege,
 Og saae hvad Mord-Genæhr de Karle laver til,
 De ved den Torden-Jld vel skulle vorde bleege,
 Og sige: Vores var, mod nu, et Berne-spill.
 Hvi synger vi da ey om disse Tiiders Helte,
 Om Kongen selv og om hans Danste Kiempe-Mænd?
 Om dem, der haver saa med Fiinden spendet Belte,
 At det har knaget i hans baade Ryg og Lænd?
 Her siungis Viiser nock om Phyllis og Chrysillis,
 Som blødner meere end som skiærper Mande-Moed.
 Saa snart en Syndere paa Retter-stedet stillis,
 Saa er en Viise, om hans synd og straf, paa Foed
 At rende Lændet om; saa skal de usle Navne,
 Dog andre til en stræck, ha' deris lange spott;
 Men Brave Helte, som fand heele Riger gavne,
 Dem siunges lidet om, fand det og kaldes Got!
 Det gaar i Verden saa, at efter Got ey spørges,
 Thi beste Gierninger har fleeste Ubinds-Mænd.
 Den Hest, der slæber mest, hand ofte mindst besjerges,
 Den lønnis stundom best, som er en Hyffel-spænd.
 Men vores Kiempe-Floek fand Mayesteten taffe,
 Hand er den Herre, som har Lyft at lønne Dyd.

Ham

Ham ingen Tunge fand ved Hycklerie besnaffle,
 Og ingen skuffe ved en Smiger-Tales Lyd.
 Hand troer det som hand seer, hand elsker det hand prøver,
 Hvo ærlig er og tro, fand haabe Gunst at faae;
 Hand lønner Kongeligt enhver, som Dyden øver,
 Hand setter Dapperhed sit rette Smykke paa.
 Hvi skulde vi da ey om begge disse stunge,
 Om Kongens fromhed og hans brave Kiempers Dyd.
 Hvor Møye krones med sin Vre-Løn, hver Tunge,
 Der neppe barer sig, den qvæder jo af Fryd.
 Om jeg end forrigsfuld har tænkt til evig Hvile (c)
 Alt legge ned hos den Høy-Salig Dronnings Grav
 Min Digter-Pen; saa maa jeg dog nu til at stille
 Paa Helte-Sange, nu da Himlens Herre gav
 Min Herre Kongen Seyr til Vands og Lands tillige.
 Jeg vil at hver en Mund skal priise GUD derfor,
 Og i den blodig Kriig med Hjertens Glæde sige:
 Vi have sidt i Fred, og haft saa gode Kor!
 Jeg vilde Brave Mands Idretter skulde klinge
 I hvert et Øre, til en god Opmuntrelse.
 Derfor skriver jeg de Sange med saa ringe
 Og simpel Digter-Art; jeg meener det fand stee,
 At hvo som før er wan at stunge gamle Viiser,
 Skal let til disse Nye selv finde Melodi.
 Mit Øye-Meed er det: Jeg GUD og Kongen priiser,
 Som os ved Seyer-Haand for Fiinden har holdt fri.
 I min Eenfoldighed, nest hellig Sang jeg holder
 Den Helte-Sang, som fand opegge os til Dyd,
 For beste Sang: See! det, Høy-ædle Herrer, volder
 Alt jeg om Kongens Tog og Deres Daad med Fryd

Har vildet siunge: dog det fand sig og vel hænde,
 Alt jeg om **Dennem** paa en anden Tiid og Sted
 Skal give meere, Om de ifkun vilde vende
 Til Deris Tienere et naadigt Øye need.
 Vil de forundre **Dem**, hvi dette nu bag efter
 Med sine Snegle-fied frembryder for en dag,
 Da, omendfkiønt ved mig Langdrægtigheden heffter,
 Saa er den Seenhed dog ey gandske uden sag.
 Mand veed hin Bamse-Biørn, hvor tyk hand er og lodden,
 Gaar dog mod Vinter-Tiid til søvns i Hulen ind,
 Mand seer, at Slangerne fand ikke vende Brodden
 Mod Kuldens haarde Tvang, men har det samme Sind
 Som baade Stork og Stær, som Svalen og som Viben,
 De flyver alle bort, min Digter-Geist og droeg
 Med disse wøl sin Vey, ved Vinter-Kuldens Kniben,
 Saa jeg bag efter den et Nap-i-Veyret toeg.
 foruden dette kom mig og et Syvn i Sinde,
 Som joeg en hastig Stræck ind i min Digter-Land,
 Alt jeg skaar Traaden af, da best jeg skulde spinde,
 Og bandt den om igien kun med en langsom Haand.
 Mig siuntis, at jeg kom for et Pallasis Dørre,
 Hvor Store Heldte saaes, med mine Sange frem,
 Strax mødte mig det Bud: Du skulde kømmed førre,
 for sildig nu, gæck kun med dine Sager hjem.
 Jeg spurte ad hvorfor? Mig svartes: Taabe-Paffe
 Kom hid, kiig ind, og see hvad dig til Hinder er!
 Jeg havde nesten styrt: hos Paffe saae jeg Paffe
 Af lutter Ære-Vers og lange Titeler.
 Her stoede Store Mænd af Myndighed og Ære,
 Hvis lærde Penne-spind har baade Kynd og Klem;
 Her stoede de, som maa de fløyels Vinger bære
 Paa deres Kiorteler, som ziirlig bragte frem

I kostelige Riim de mandige Bedriffer,
 Som Kongens gæfve Mænd mod fiinden øvede.
 Her stode andre, som med skønne rare Skrifter
 I allehaande Sprog for Efterkommerne
 Øpregnede alt det, som er forhen passeret,
 Et var som en Romain, et andet en Journal;
 Her var vel Tusinde, som havde Vers leveret.
 Jeg blev ved dette Siun nu baade hed og sval,
 Og drog min Næse strax tilbage, jeg mig vendte,
 Og sagde hos mig selv: hvad vil du gjøre her?
 Du i din walmels Dragt maa tænke til at hente
 Dig Skam til Taffle, om du kommer disse nær.
 Dog prilled Geisten mig, og sagde: Vii til siden,
 Naar alt er giennemslæst, lad dit saa løbe ind;
 Er end din Digten slett, din Viisdom ifkun liden,
 Det fletteste fand tit fornøye største Sind.
 Er alt end ikke got, der tør dog hittes noget,
 Som mand maa sige, at mand før har ikke seet.
 Er det ey udstaafeert, ey bunted eller broged,
 Alt nock, naar det ifkun er ikke stygt og leet.
 Hvi skulde mand endnu ey Viiser turde digte,
 For at opmuntres ved til Mandighed og Dyd;
 Nu vi og Kiemper har, som drabeligt tør figte
 Og ræddes ikke for de stolte Vaabens Lyd?
 Jeg greeb min Penne-feer, tog til igien at skrive
 for det afbrudte Værck at sliffe noget paa,
 Og da min digter-Geist fik atter lidt til Live,
 Da loed jeg hende af med denne Ordre gaae:

Gaf Silde-føding hen, hør til, hvor du befaldest
De Store Kiemper, før du bliver klædt i Prent.
Vil de dig ey forsmåa, da beed, at du maa kaldes
De dappre Danske Mænds

dybdmægste

Client.

Unmerkninger.

Her kunde vel adskillige Notæ og Unmerkninger, deels til Oplysning for de U-
lærdes Skyld, deels til klar Beviisning for des mere Visheds Skyld, tillegges:
Men denne finde maa det heroe med at forklare og nogenlunde beviise det,
hvorudi jeg fra mange andre fornemme Lærde Mænds Meeninger og Sædvaner afvii-
ger, ikke at jeg vil enten lære dem, eller laste dem, det være langt fra, men allene, at jeg
vil viise, at det er mig ikke umueligt altid at hænge saaledis af andres Tanter, at jeg jo
ogjaa for andre maa aabne mine; Naar begge ere betragtede, fand en hver følge dem,
som hans Skionsomhed holder for de rigtigste.

(a) Her falder jeg fra den Maade at digte paa, som adskillige Lærdes Penne har
giort baade berømmelig og brugelig, at indføre Hedenste Afguder Jupiter, Mars, Ne-
ptunus, Apollo, Venus, som dem der siges om enten at skulle raade for Vandet eller
Landet, give Seyren eller forliisen etc. Og det af den Aarsag, at disse Sprog Dent. 7.
v. 26. Exod. 23. v. 13. Hof. 2. v. 19. 1 Cor. 8. v. 4. 1 Cor. 10. v. 20. paa den eene
Siide, og disse 1 Cor. 12. v. 4. 5. 6. 7. etc. etc. paa den anden Siide giver i alle saadan-
ne inventioner, naar de Hedenste Afguders Navne fremsættes til anden Ende, end at
bespottes, som de der ere intet, mig en Tvivl i Samvittigheden; Da mig altid rinder
disse Ord i Tanter, som Dunte i hans Casibus Conscientiæ har anført, det jeg her
giver paa Danske: De Christne Pøeter skal see til, at de saaledes efterfølger de He-
denste, at deres Christendom ikke vanæres eller besmittes: Tillegger mand (de Heden-
ste Afguder) nogen Kraft eller Magt, da er det ugudeligt. Hvorved jeg dog ikke vil
giøre mig til en Herre over andres Samvittigheder, langt mindre til Monstrer eller
Mester over deres inventioner. Skulde det komme til Desput, haaber jeg at for-
sære denne min Meening saa vel, som andre deres.

(b) Skulde mand tale om den Stridighed, der falder om den Jodiste Digte-Kunst,
vilde det her blive for vidtløstigt at afhandele, i det nogle med Scaligero og de ham føl-
ger, gjør for lidet, andre med Gomaro og hans Uhengere formeget der af. Hoo der
lyfter

lyfter at finde, som i en kort Sum samlede baade deres Navne og Meeninger, som ere med og imod, fandt ikkun opslaa Dubia Vexata Augusti Pfeiferi p. 527 og Morhofii Underretning om det Tydske Sprog Cap. 9. saa finder hand temmelig Fornøjelse; Min Meening er kortelig denne: Vi finder i Bibelen Sange, som ere digtede GUD til Ære, saa og Sange Brave Mænd og Helte til Ære, i de første sees meere paa Aand og Andagt at love GUD med end paa Verfernes og Riimens Rigtighed, saa at de synes at have været sunget, ungeser som hos os, O GUD vi love dig, Min sjæl ophøyer Herren, Vi troe allesammen paa een GUD etc. Men i deres Heldte-Sange, som de sang Høye Herrer til Ære, forholdt det sig anderleedis. Vi har i Bibelen ikkun Tvende af dette slags, begge har deres rigtige baade fald og Riim, saa reene og fuldkomne, som de fandt behof giøres til Vers, der skal sunnges. Den første Helte-Sang er den som Israels Born sang deres Førster, Ædle og Kæremestere til Ære Num. 21. v. 17. 18. hvor folket stillede sig i tvende Rader eller Choer, som Lutherus, Joh. Schmidius og andre af Udtolkerne har forklaret det, og sang saa alternatim om hin anden, som nu i vores Concert-Music, det eenne Choer forsangent (σχορὸν προῶδον) det andet Choer sang Verset self (ἀντισχορὸν ἀποῶδον) forfangen har intet Riim, men dog en Lamdacismum eller Liighed i tvende visse Ords Begyndelse, som gjør den vellydende. Men Sangen i sig self er saa fuldkommet et Vers, stiftet til en Dantze-Tagt, at jeg fandt ikke see, at nogen i vor Tiid skulde i vort Maal kunde opsette det bedre. Jeg vil skrive det Hebraiske her med Latinske Bogstaver, paa det at det des lettere fandt sees af alle, og føye min Danske Oversættelse saa, at den fandt have liige Stavelse-fald og Riim efter det Hebraiske Verses Gang og fald. At deraf endogsaa fandt eragtes, hvad Artighed der stundom stikker i Hoved-Sproged, som i Oversættelserne aldrig fandt ventes.

Chorus I. v. 17.

Ahhli beer ehlnulah
Stig op du brønd sjunger Ham.

Chorus 2. v. 18.

Beer chapharua	En brønd som er grafvet
Sharim, carua	Uf Førster, lafvet
Nedibe haahm	Ved de Ædle of
Bimchokek bemischahnotam. Mestres, som hver bar	
	(Deris stoff.

Den anden Heldte-Sang er den Qvinderne sang Saul og David til Xre. i Sam. 18. v. 17. hvor det syvnes, at det snarere har været, som et Omkvæde, hvilket Qvinderne har lagt til en anden da brugelig Dantze-Sang, og saa svaret imod hin anden, det eene Choer om Saul, det andet om David, end at den heele Sang skulle bestaae i saa faae Ord, som dog ere gandske rigtige Riim-Vers:

Schaül baalaphau

Saul et tusinde joeg

Ve David birbebotau

men ti tusinde David sloeg.

Nof er dette, at disse Heldte-Sange ere satte saa rigtige paa Riim, og fand meget vel sticke sig som Vers til at danke efter, saa at jeg tvivler ikke paa, at Jøderne jo har haft i fordum Tiid ligesaa god Poesi i Riim og Vers, som andre Folk, ja andre at have lærdt af dem, men fand være troligt, at de med Regjeringens Undergang, Folkets Udspreeding, Tungemaalets forandring ligesaavel er gaaet under, som de gamle Sange hos de Romere, hvilke Cato havde i sin Tiid hørt og seet at have været til, men Cicero derefter in Bruto beklagebe, at de ey meere var at finde.

(c) Det sidste, som jeg til offentlig Tryck loed befordre, var et sørgeligt Digt over Høysalig Enke Dromingens dødelige Afgang, som i Hendes Eiig-begængelse blev nddeelt.

Den første
Heldte=Sang,
Om
Hans Kongl. Mayestets
Kriigs=Sløodes
Udrustning
Anno
1715.

Hypomnesis

Anni

1715

TV_A MANVS DEBELLAT

SV_ECOS.

1.

Kong FRIDERIC sidder paa Arel-hofs Vold,
Og haver et Togg udi Sinde,
Hos Kongen er Kiemper, som tiene for Sold,
Som tiene for Æren at vinde.
Guld være nu vores Behielper!

2.

Kong FRIDERIC samler den Dappere Flock,
Og siger: behiortede Helte,
Vor fiinde sig væbner, det vide vi nock;
Thi drager nu Sværdet fra Belte.
Guld være nu vores Behielper!

3.

Her ligger i Westen en Wendiske Stad,
De Svenske, som Rygen har inde,
Gjør Staden og Landet kun passelig glad,
Vi maa dem om Flyttented minde.
Guld være nu vores Behielper!

4.

Vi reeder vor Flode, vi ruste os ud,
Ud Rygen vi lader henliide;
Vi sender til Kongen af Preussen et Bud,
Hand med os mod Fiinden vil striide.
GUD være nu vores Behielper!

5.

Op, Danske Søe-Helte! Op, siger nu til,
Hvem lystet paa Rygen at lande?
Alt øfve den Manddom og Ridderlig Spill,
Ja rydde de Pommerste Vande?
GUD være nu vores Behielper!

6.

for Kongen fremtræder Herr SESTED at staa,
Og svarer af reedeligt Hierte:
Ey nogen sig vegrer for Rygen at gaa,
Og giøre det Kongen begierte.
GUD være nu vores Behielper!

7.

De modige Heldte ham alle faldt bii,
Dem lysted jo heller jo førre
Alt yppe mod Fiinden den blodige Kriig,
Og hannem fra Rygen at fiøre.
GUD være nu vores Behielper!

8.

Kong FRIDERIC lader Befalning udgaa,
Til sine de Danske Søe-Haner,
Hand byder dem alle bereedte at staa
Med Vaaben og flyvende Faner.
GUD være nu vores Behielper!

9.Hr.

9.

Hr. GYLDENLEW samler de Kiemper hver Een,
Som haver Commando at føre,
Og siger: Slet ingen maa holde sig seen,
Naar Trommen hun lader sig høre.
Guld være nu vores Behielper.

10.

Vi fører i Pantzer, vi klædis i Staal,
Vi griber til Vaaben og Værge,
Nu vore Cartouers det brummende Draal
Skal ryfte de Pommerske Viærge.
Guld være nu vores Behielper.

11.

Her langer en Ordre til JUDICHER ind,
Om flooden at ruste og reede.
Mand tør hos et hurtigt og reedeligt Sind
Om Trofskab og Gliiden ey leede.
Guld være nu vores Behielper.

12.

Hand stræber, hand skynder ved Nat og ved Dag
At lade de Seylere tackle,
Paa hvilke Kong FRIDERICS Seyer-riig flag
Skal vaje, men aldrig skal vackle.
Guld være nu vores Behielper.

13.

De store Orlogger paa Strømmene ud
Fremfskriider berustet' og reede,
De snelle Fregatter og seilende Bud
I Søen om fiinden at leede.
Guld være nu vores Behielper.

D

14

14.

Dor GABEL gaar fremmest, og RABE derneft,
Til hannem sig SESTED maa føye,
Hr. GYLDENLEW Selver med samlende Rest
Vil Øster-Havs Bølger omkrøye.

GUD være nu vores Behielper.

15.

De Heldte har Hiertet i Bryst og i Barm,
for Kugler og Ilden ey duffe,
De agter at gribe med mandige Arm
Paa Fiinden, og Halsen ham buffe.

GUD være nu vores Behielper.

16.

De Heldte vil hente os Seyeren hjem
Med Skibe, med fanger, og faner,
Thi farer de alle saa skyndeligt frem,
Og Veyen til Pommeren baner.

GUD være nu vores Behielper.

17.

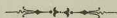
GUD give dem Lykke! GUD give dem Mood!
GUD styrke dem, naar de skal striide,
Saa Sværdet maa farves af Fiindernes Blood,
Men aldrig paa disse at biide.

GUD være nu vores Behielper.

18.

GUD give Kong FRIDERIC Seyer til Vands,
Hand hærste paa Bølger og Strømme.
GUD give Kong FRIDERIC Seyer til Lands,
At Fiinden for Hannem maa rømme.

GUD være nu vores Behielper.

Den Anden
Heldte=Sang

Om

Hans Kongl. Mayestets
Lyffelig Seyervinding

Til Soes

under

Hr: Vice-Admiral
Gabels

Commando.

Gnoma Mnemonica

Anni

1715.

CAPTAS TRADO SVECORVM
NAVES.

1.

DEr farer en drabelig Kiempe om bord,
Fra hvilken vi venter at høre,
At hand ey skal træde paa Dannemarks
Jord,

Sør hand haver Seyer at føre.
Guld give os Seyer og Ære.

2.

Her lettes op Ancker, her stræder fra Øe
De vældige flydende Slotte,
Der fører om Stevens og Møen i Søe
De Karle, der lar sig ey spotte.
Guld give os Seyer og Ære.

3.

De Seylere fare, som fuglen i Skye,
De spille paa Himmel-blaa Bølge,

Vi haaber det snarlig skal spørges i Bye,
Alt Hæren er med Dem i følge.
Guld give os Seyer og Ære.

4.

Dor Gyntelberg tager i Søen en Jagt,
Og fører til flooden den Tiinde,
Alt fiindtlige Skibe som snarest har Agt
for Pomren at lade sig finde.
Guld give os Seyer og Ære.

5.

I Siælen og Sindet Hr. GABEL blev fro,
Der disse kom hannem i Sigte.
Med reedelig Hjerter og Adelig Tro
Hand agtet for Kongen at sigte.
Guld give os Seyer og Ære.

6.

Bloedfanen ophidsedis strag udi Raa,
Og Laggerne stode opluffet.
Saa snart som hand fiinden for Øynene saae,
Om Seyren til Hæren hand suffet.
Guld give os Seyer og Ære.

7.

Hand hilste sin fiinde med Tre og med Ti,
Med øverst' og underste Lage;
Saa mangen een viistes den gienneste Sti
Til roeligste Hvile at tage.
Guld give os Seyer og Ære.

8. Hand

8.

Hand lynede Døden af Tuggerne ud,
Gav Torden af Stykkernes Munde,
For Skaalen, som skienktes i heedigste Luud,
Har mangen et Øye maatt' blunde.
Guld give os Seyer og Ære.

9.

Den Svenske Magtmester i Hugen blev heed,
Og buldret af yderste Erne,
Fra Kloffen var fire til Solen gif ned,
Hand Seyren ey vilde os levne.
Guld give os Seyer og Ære.

10.

Hand sigted mens Dagen paa Himmelen var,
Fuld ridderligt, dappert og modigt,
At tabe i Hiertet ham inderlig skar,
Hand agtet ey Slaged var blodigt.
Guld give os Seyer og Ære.

11.

Om Morgenens aarle der Dagen fremskreed,
Og Solen gav Lysning i Øye,
Hr. GABEL da atter til Giindens fortreed
For Seyren har voved sin Trøye.
Guld give os Seyer og Ære.

12.

Men Lysten til Striiden for Giinden forsvand,
Thi veyed hand Fanen den hviide,

Ham

Ham fattedes Kræfter og Størke, saa hand
Da voved ey længer at stride.

Guld give os Seyer og Ære.

13.

Mand giver ham Freden, men hand dog i Fred
Sin Hedvig os ikke vil unde,
Mod alle Kriigs-sæder tog ilde af sted
Med Skibet, og skød det i Grunde.

Guld give os Seyer og Ære.

14.

Vi finge de andre hver eeniste eet,
Der kom ey en Sluppe af Slaged,
Naar er det vel førre i Fægtninger seet,
Alt alt er betvunget og taget?

Guld give os Seyer og Ære.

15.

Med Seyer og Glæde fra Pommerske Strand
Hr. GABEL nu vender tilbage,
Hand efter sig Gottenborg, Syndermanland,
Nordstiernen og flere land drage.

Guld give os Seyer og Ære.

16.

Mand bøder de Bragge, mand heeler de Brudd,
Som Dennem gav Ligger i Siide,
Hr. WESSEL har stufked det Danske flag ud
Med Ære paa Ørnen hiin hviide.

Guld give os Seyer og Ære.

17. Hr.

17.

Hr. GABEL selv ganger for Kongen at staae,
Og ønsker af Hiertet til visse,
Det alle Kong FRIDERICS fiinder maa gaae,
Som det er nu ganged med disse.
GUD give os Seyer og Ære.

18.

Kong FRIDERIC reffer ham naadigste Haand,
Og skienker ham kosteligt Smykke,
Med gyldene Nøgel i dyrebar Baand,
Hver fryder sig over hans Lykke.
GUD give os Seyer og Ære.

19.

Kong FRIDERIC skienker ham gyldene Sverd,
Der blinker af rare Juweler,
Hand ogsaa hver Søe-Heldt, som Ære er værd,
Sin Kongelig Naade tildeeler.
GUD give os Seyer og Ære.

20.

Saa strider I Danske, ja strider med Tro!
Seer! Kongen paa Dyden kand skønne.
GUD selv i Naade hos Eder skal boe,
Og reedelig Dapperhed lønne.
GUD give os Seyer og Ære.

21.

Kong FRIDERIC hiertelig priiser nu GUD
for Seyer og Ære tillige.

E

Om

Om HÆren at takke til alle gaar Bud
I Norges og Dannemarks Rige.
GUD give os Sejer og Ære.

22.

Der Fiinden var bleven os gram og umild,
Og tænkte at sfiende og brende,
Da stækket GUD hannem, og qvalde hans Ild,
Saa frygten og faren fik Ende.
GUD give os Sejer og Ære.

23.

GUD vogte vor Konge, GUD værge vort Land,
GUD styre og dempe vor Fiinde,
Vi alle med Glæde, en hver i sin Stand,
Skal drages den Sejer til Minde.
GUD give os Sejer og Ære.

Den Tredie
Heldte=Sang
Om
Hans Kongl. Mayestets
Lyffelig Seyervinding
Til Soes
under
Hr: Admiral Rabes
Commando.

Eteostichon

Anni

1715.

CANTABIT DOMITIS IN ÆQVO.

RE SVECLIS.

1.

DEt ôores til Sverrig et Søsflag er tabt,
Og skønne Krigs-skibe forlaarne;
Ej styggere Budskab de nylig har haft,
Der veener sig soorne og baarne.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

2.

Hr. GABEL forvoldte dem Sorrig og Meen,
Hand nappede alt det ham mødte,
Den maatte i Sverrig vel væred en Steen,
Hvis Hierte af Sorgen ey blødte.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

3.

Saa mangel skøn Jomfru begræder sin Ven,
Og Søster sin kjeriste Broder,
Saa mangel en Encke der sidder igien,
Og Sorgen i Taarerne boder.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

4.

De Svenske Søe-Heldte gaar atter i Raad,
Og slutter at hefne den Skade,
Med fleere Kriigs-skibe og mandelig Daad
I fægtning vil de sig indlade.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

5.

De setter fra Hafnen, de stikker i Søe,
Ud Rygen hen lader de stande;
Paa Vandet de heller vil mandeligt døe,
End slippe de Pommeriske Lande.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

6.

De Danske Orlogger har lagt sig i Ly
I Bugten ved Stevens for Ancker,
Da Snogene syner langt hen under Sky,
Hvor Fiinden ad Rygen hen-vancker.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

7.

De kommer og bringer til Flooden Rapport,
Hvor stercke de Fiinder kand ventes,
Hr. RABE ophidzer sit Ancker saa kort,
Hand lod ikke tøves, ey læntes.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

8.

Hand giver Signaler, hand tridher op Seyl,
Ud Pommeren lader hand friide;

Paa

Paa Kaasen til Fiinden hand ikke tog Seyl,
Men fandt ham ret liige til Tiide.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

9.

Hand fandt, at de hafde Hr. SESTED belagt,
Og vilde Flotillen beringe;
De søgte at giøre den Kiempe forfagt,
Og hannem med Ilden at tvinge.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

10.

Da SESTED nu pusted paa Fiinden saa hart,
Alt Røgen ham lidet behagde,
Da kommer Hr. RABE med flyvende Fart,
Og liige mod Fiinden sig lagde.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

11.

Hand hafde i seylende Følge med sig
De Kiemper, til hvilke hand siger:
J Helte staar troligt og dappert med mig,
Lår see, at ey nogen mig sviger.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

12.

Hr. RABE opsetter Bloed-fanen paa Stang,
Og Løsen til Striiden lår høre;
Hans store Cartouer for Fiinden saa sang,
Alt døved blev mangan et Øre.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

13.

De Svenske forslagde ey heller det Spill,
Men svarde med samme slags Toner,
Der Blodet blev varmed, da lagde de til
Med store og stercke Canoner.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

14.

Paa Havet begyndtes en Røg og en Damp
Med lynende Torden at brage,
De sterkeste Bierge, den haardigste Kamp
I Klipperne siintes at knage.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

15.

Alt Havet var blevet en gloendes Ild
Og Bølgerne blussende Rø;e;
Søe-Kiempernes Vrede var ildfær og vild
Til Døden hin anden at føie.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

16.

Det varde fra Middag til Mørked gif paa,
I Haande de Karle saa toges,
Alt ingen fandt siige hand nogen Tiid saa
Tu flooder om Seyren saa droges.
Vil HErren, saa vinder vi Seyer.

17.

Hr. RABE dog holdt sig saa Dapper og Kier,
Alt Seyren gif hannem i Haande.

Dor

Vor JUEL udi Slaged fick dødelig Smeck,
Dog fiinden til dobbelte Vaande.

Vil hErren, saa vinder vi Seyer.

18.

De Svenske Orlogger fick saadanne Brudd,
Som ikke var mueligt at bøde;
Dem HINCH ogsaa LILLE, ved drossende Skud,
Med fleere Søe-Heldte fradøde.

Vil hErren, saa vinder vi Seyer.

19.

Thi priiste de Vinden og passet sig fort,
Der Lygterne vare udslugte.
De takkede Guld, de fra Juthan slap bort,
Hves Tunte de feedtis at lugte.

Vil hErren, saa vinder vi Seyer.

20.

Med Blodet, som valgte fra Skibene ned,
De farvede Strømmen i Haved,
De maatte bekiende, at Kampen var heed,
I Gildet betalte de Laved.

Vil hErren, saa vinder vi Seyer.

21.

Tre Skibe de miste, det Eene sank reent,
De andre paa Skærene stødte;
Den Skiebne, som dennem i Slaged var meent,
Paa Veyen i Flugten dem mødte.

Vil hErren, saa vinder vi Seyer.

f

22 Hr.

22.

Hr. RABE forbliver i Søen med Seyr
Og varter, om Fiinden tør vende;
Men Svensken sig skyndte med føyende Veyr
I Havn, om mueligt, at rende.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

23.

Hr. GYLDENLEW selv gaar derpaa om bord,
Og fører vor Seyer-riig floode,
Hand agted at komme med Fiinden i Ord,
Og giøre ham vidre til Gode.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

24.

Hand hafde til hannem de Nodder bereedt,
Hves skaller var haarde at knekke;
Hand hafde til hannem de Druer udseedt,
Hves Saft udi skalden vil brekke.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

25.

Hand agted at giøre ham tummel og syg,
Ja lange ham Bragre-Drifts Begre,
Der pleyer at knage i Lænder og Ryg
Paa dennem, der Skaalen ey vegre.
Dil hErren, saa vinder vi Seyer.

26.

Men Fiinden vel huuffte hvorleedis hand var
Hos RABE for nylig til Gilde,

Hand

Hand satte da Beeter, og gjorde sig bar,
Hand hafde nu intet at spille.
Dil H^Erren, saa vinder vi Seyer.

27.

Hr. RABE før hafde saa pluffed og pilt
Hans eene forhaffede Siide,
Alt hand ey den anden saa hastigt har vildt
Fremlegge for Løven at sliide.
Dil H^Erren, saa vinder vi Seyer.

28.

Hand vidste, at Løven i Bringen er før,
Og Tanden af Rouved vil føde,
Thi frygted hand Løvens blodtørstige Kløer,
Og turde ey gaae ham i Møde.
Dil H^Erren, saa vinder vi Seyer.

29.

Vor WESSEL dog vimpsted saa listelig hen,
Og prøfde sit vanlige Næsen,
Hand satte med Ørnen ad Fiinden igien,
Og nap ham Tu Skibe for Næsen.
Dil H^Erren, saa vinder vi Seyer.

30.

Nu legger de Danske med Seyer til Land,
Kong FRIDERIC elsker de Heldte,
Der tumlede Fiinden i Pommer-havs-Vand,
Og hannem saa mandeligt feldte.
Dil H^Erren, saa vinder vi Seyer.

f 2

Hr.

31.

Hr. RABE belønnes med Ridderlig Baand,
Til Vidne hand troligt har tiened,
Kong FRIDERIC haver af mildeste Haand
Hans Dapperhed dette forleened.
Dil HErren, saa vinder vi Seyer.

32.

Hvo vilde ey striide? hvo vilde ey staa?
Naar Kongen saa naadigt fand skønne
Paa Ridderlig Gierning, og pønser alt paa
Hvorledes Hand Trostak fand lønne.
Dil HErren, saa vinder vi Seyer.

33.

Di give GUD Æren for Seyren, og giør
Det Ønske for Dannemarks floode:
GUD føre Selv Sverdet herefter som før
De Danske Søe-Kiemper til Gode.
Dil HErren, saa vinder vi Seyer.

34.

GUD give Kong FRIDERIC stedsse maa see
Sin fiinde at flygte og falde,
Saa alle maa Kongen, hans fiinder til Spee,
Kong FRIDERIC Seyer-riig kalde,
Dil HErren, saa vinder vi Seyer.

Den fjerde
Heldte=Sang

Om
Hans Kongl. Mayestets
Lyffelig Seyervinding
Til Søes

Med paafølgende Seyer-rige
Landgang paa Rygen

Under
Hr: Admiral Sesteds
Commando.

Chronostichon

In memoriam

Occupatæ RUGIÆ

Anno

1715.

ARMATIS CESSIT RVGLA VI-
CTA DANIS.

1.

Herr SESTED har auleet en Søn under Øe,
De Svenske til Sorrig og Qviide:
Hand haver den Skebne, hand aldrig skal døe,
Og aldrig sin Klædning opslide.
Alf HErren er Seyren alleene.

2.

Hans Fødsel var blodig, hans Moder var Mand,
Hans Amme var gloende Lue,
Hans Dugge var vinget og gungred paa Vand,
Alld Verden det Foster skal skue.
Alf HErren er Seyren alleene.

3.

Tre Konger stoed fadder, der Barnet kom frem,
Ey alle med liige-god Vilde,
Det flakked om Hafved, dog landede hjem
Paa Rygen og Ruden at spille.
Alf HErren er Seyren alleene.

4 Den

4.

Den Seyer Hr. SESTED for Rygen erholt,
Uf Rygtet tog snelliste Vinger
Ey fiæld er at finde saa steil og saa stolt,
Ut den jo derover sig spinger.
Uf HErren er Seyren alleene.

5.

Ut SESTED saa vijseligt satte paa Land,
Ut fiinden det kunde ey hindre,
Det mindes i Norden, mens Strømmen har Vand,
Og Stierne paa Himmelen tindre.
Uf HErren er Seyren alleene.

6.

Da Kongen fik Tanke til Pomren at gaa,
Og Svensken fra Rygen forjage,
Hr. SESTED det Erinde tog sig oppaa,
Hand farten ey vilde forjage.
Uf HErren er Seyren alleene.

7.

Hand træder saa villigt og freidigt om Bord,
Der Afsteed til Howe var taget,
Og ønsker at aldrig see Selandste Jord,
Før fiinden fra Rygen var slaged.
Uf HErren er Seyren alleene.

8.

Der legges fra Bommen, der stikkes i Søe,
Cartouer gav Helse til Minde;

Ved

Ved Flodens Udsejling fuld mangen stolt Møe,
Og Frøicken randt Taarer paa Kinde.
 Alf HErren er Seyren alleene.

9.

Her fandtes saa mange, som spaade om ham,
Den Seyer var suur at erholde,
Chi Veyen var snever og Farten var gram
 Imellem de væbnede Volde.
 Alf HErren er Seyren alleene.

10.

I Dybet for SESTED var Skibe senkt ned,
forinden laa Giindens Fregatter.
Her vilde arbejdes med blodige Sved,
Og holdes saa heede Combatter.
 Alf HErren er Seyren alleene.

11.

Paa Siiderne Ruden og Rygen gav Fyer
 Alf mange og store Cartouer,
Flotillen de agted at fast' overstyer,
Men SESTED sig Ridderlig vofver.
 Alf HErren er Seyren alleene.

12.

Omfigder kom Heeden til høveste Magt,
Og Ilden til skarpeste Lue,
Da vores bag ved sig saae Giindernes Agt,
Med Døden dem grummeft at true.
 Alf HErren er Seyren alleene.

G

13.

for SESTED var Jlden, og Jlden var bag,
Paa Siiderne fyrtes saa fage,
Mand meente Flotillen var bleven et Drag,
Der havde for Jlden maatt brage.
Uf HErren er Seyren alleene.

14.

Her kom og end stundom de Tiinder til Land,
Ud Messen var morgen udsjungened,
Ud SESTED var sunket i Nyeen-Dybs Vand,
Og Skibet i Luften opsprunget.
Uf HErren er Seyren alleene.

15.

Men denne Søe-Kiempe sig ypperlig holdt,
Og verged af Skiibe og Pramme,
Hand fiinden en Haanhed og Vrede har voldt,
Hand maatte afdreye med Skamme.
Uf HErren er Seyren alleene.

16.

Hand sendte de Karle saa treffende Bud,
Ved græffelig Buldren og Skyden,
Ud Master og Stænger om Borde fløy ud,
Hand skienkte dem Døden i Gryden.
Uf HErren er Seyren alleene.

17.

De spottede fra sig, de sprudede hvast
Forinden de Pommerste Gatte,

Men

Men maatte dog rømme, og føyte saa fast

Udspreddede, som kysede Katte.

Uf HErren er Seyren alleene.

18.

Hr. SESTED har vovet saa mandigt et Slag,

Og staaet for Kugler og Lue,

Hvis Himlen ey hafde hant-hæved hans Sag,

For Døden da maattet hand grue.

Uf HErren er Seyren alleene.

19.

Men HErren ved hannem gav Lykke og Seyr,

Ja Ære til Dannemarks Røge,

Guld reyste op Strømmen, gav føyende Veyr,

Saa nødte han Fiinden at viige.

Uf HErren er Seyren alleene.

20.

Derefter tog SESTED Armaden til sig,

Fem Hundrede Skibe beladte:

Og søgte paa Rygen at finde det Viig,

Hvor sikkert var Landet at fatte.

Uf HErren er Seyren alleene.

21.

Hand lossed den Danske og Preussisk Armee

Saa trygt og saa stille fra Vandet,

Alt førend vor Fiinde fick disse at see,

Da stoed de bestandt i Landet.

Uf HErren er Seyren alleene.

G₂

22.

22.

Selv Kongen af Dannemarc skued det Spill,
Og Kongen af Preussen det syned.
Selv Kongen af Sverrig kom ogsaa dertil,
Men vreedelig torned og lyned.
Alf Herren er Seyren alleene.

23.

Hand kom, ret som Biørnen mand Ungerne fra
Med Magten vil rive og tage,
Hand fyred, hand hugg, og bøed sine at slaa,
For Alvor nu skulde det knage.
Alf Herren er Seyren alleene.

24.

Kong CARL udaf Sverrig selv vorde sit Liv,
Tre Timer før Solen opgrøede;
Ham fulgte de Kiemper, hvis Nakke var stiv,
Ej Ilden, ej Døden, de skøede.
Alf Herren er Seyren alleene.

25.

Her maatte hans Bassewitz falde for Sverd,
Og mangan Heldt bide i Græssed.
De Danske Soldateres Hu og Gewær
Til Moorden og Dræben var hvæged.
Alf Herren er Seyren alleene.

26.

Herr DEVITZ anfører de Ryttere saa,
At Prinzer og Heldte maa falde,

Hand

Hand sabled for føde de Store og smaa,
Til fiinden gav flugten med alle.

Uf hErren er Seyren alleene.

27.

Hr. SESTED erholdte den Ære til Vands,

Hand lyffelig landet i Bugten,

Hr. DEVITZ erlangte den Ære til Lands,

Hand jagde den fiinde paa flugten.

Uf hErren er Seyren alleene.

28.

Uld Rygen blev vunden med lyffelig Bør,

De Danske Mænd tog den til Bytte;

De Svenske sig skyndte som snarest paa Dør,

Saa maatte Straalsund dem da hytte.

Uf hErren er Seyren alleene.

29.

Vi finge til fange saa mangen bras Heldt,

Uf høye Commando og Ære.

I Sverrig det bliver med Sorrig ommeldt,

De vilde dem nødigt undvære.

Uf hErren er Seyren alleene.

30.

Kong FRIDERIC lønner saa ypperlig Daad

Med Ridderlig Orden og Smykke;

Hr. SESTED med flere den Ære har naæd,

Vi ønsker de Herrer til Lykke!

Uf hErren er Seyren alleene.

G 5

31.

31.

Kong FRIDERIC deeler ud Gaver og Guld,
For alting sin Kongelig Naade,
Alt være sin Konge saa tro og saa huld
Seer! Danske Mænd hvad det kand baade.
Alf HErren er Seyren alleene.

32.

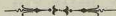
Den maatte i Hiertet da vær' en Cojon,
Der vilde ey troeligen figte,
For Kongen, hvis Høye og egen Person
Ear Naaden og Lønnen ey svigte.
Alf HErren er Seyren alleene.

33.

Kong FRIDERIC giver GUD Være og Priis
For saadan en Være og Lykke.
Alt Rygen blev vunden foruden Forliis,
Det var et forunderligt Stykke.
Alf HErren er Seyren alleene.

34.

Alld Dannemarc takker og priiſer sin GUD,
Ja beder, hand ſtedſe vil være
Med Kongen paa Togget, i hvor hand vil ud,
GUD lade ham Seyer hiembære!
Alf HErren er Seyren alleene.

Den femte
Heldte-Sang
Om
Hans Kongl. Mayestets
Lyffelige Seyervindinger
Ved
Straalsunds
Erobring.

Eteologicon
Expugnatae STRALSUNDIÆ

Anno

1715.

ARMIS VICTA LITAT NOSTRO
STRALSUNDIA REGI.

1.

Kong FRIDERIC farer til Pommeren ud,
Med Kongen er Cimbriske Heldte,
Hvis Hierter af Kriigens opildede Krud
Og brendende Luer ey smelte.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

2.

Kong FRIDERIC sidder berustet til Hest,
Med skarpeste Sabel ved Siide;
Hand beder, at HErren vil være Ham nest,
Saa Eggen paa Fiinden maa biide.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

3.

Hand siger: Vi agter med Daaben og Sværd
Den fiintlige Vælde at spekke,
Hand freden at nyde ey længer er værd,
Som fanged an freden at brette.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

4.

Kong FRIDERIC samler sin Danske Urmee,
Der fiinden tør Hovedet bryde;
De Heldte befindes saa sinded', at de
Paa Pommeren længis at bryde.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

H

5. Hvor

5.

Hvor disse berustedede Kiemper far frem,
Som skinner af Vaaben og Verge,
Der bebrer hvert Hierte, der ryfter hvert Lem,
Der stielver de steenige Bierge.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

6.

I feldten de fører de Slinger med sig,
Der hvæser af gloende Munde;
De fører de Klokker, der ringer for Liig,
Saa Fiinden ved Lyden maa blunde.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

7.

De samles saa tykke, som fugle i Lynd,
Ved Traven, for Fiinden at sperre;
Om Skiebnen tilforn har været ham tynd,
Da vil hun nu worde langt verre.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

8.

Hand drives som Dyrød, der drives ved Jagt,
Indtil det i Snaren erlangis,
Det spiller og vimpler vel længe: Med Magt
Omsider dog snæris og fangis.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

9.

Fra Norden gaar Kongen af Dannemarc paa
Sin Fiinde ved Sverdet at jage,
Fra Vesten vil Kongen af Preussen fremgaa,
Og Passerne hannem betage.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

10.

Tu Mægtige Konger her tages i Haand,
Som trolig hin anden det meener;
De haver mod Svensken alt knyttet det Baand,
Til hvilket dem Retten foreener.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

11.

De føyer tilsammen saa vældig en Magt,
Alt Svensken derfor maa grue;
De store Kriigs-Kiemper har stadigt i Alt
Den stridige Fiinde at fue.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

12.

Den Skænge ved Peine-flods Minde saa bratt
Med Sverdet fra Fiinden de tager,
Der efter fra Usedom's Volde og Kratt
De hannem gesvindigt forjager.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

13.

Omsider fra Rygen og Ruden de ham
Med blodige Pande bortviiste;
Hand flykted og var ey paa Hælene lam,
Dog meget i Flugten forliste.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

14.

Stralsund er den Eeniste Tilflugt og Sted,
Til hvilken Hand kunde sig flyde;
Men ingen Bevaring, er HErren ey med,
Fra Muur eller Volde kand flyde.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

H 2

15. Nu

15.

Nu treffer Armeerne sammen, og vil
Den fiintlige Fæstning beringe,
Mand lauver saa grusomt og hæffeligt til,
At Ørene derved maa flinge.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

16.

Her skanhs, her gravis, her settis en Seyr,
Half Hundrede Tusend' er reede
At storme, og Staden at vinde ved Seyr,
Ja prøve mod Fiinden en Heede.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

17.

Deels faster op Jorden, og borer sig need
Ved krumme Kanine-løbs Gange;
Deels tapper ud Vandet af Graven, og veed
Behændigt til Volden at lange.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

18.

Eet Batterie stilles hos andet, hvorpaa
De bugede Mørser opføris,
Der gulper saa, naar de begynder at gaa,
At Lufsten og Skyerne røris.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

19.

De grumme Granater, som værpis hen ind
Paa Voldene, smælder og knalder
Saa gruêligt, at mangen et kummerligt Sind
I dødelig Afmagt omsfalder.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

20.

De Dolde, naar disse Ild-Gune slaar løes,
Og af sig en Kugle-Regn jager,
Skal vorde som Sneen, der hastelig toes,
Som Støven, det Strømmen borttager.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

21.

De Danske Striids-Heldte tår Kaaren i Haand,
Bestiger en Skanøe til anden,
De wurer ey Ilden, de styer ey Vand,
De hugge de Fiinder i Panden.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

22.

Horn-Verckerne støder de Hornene af,
Og Fiinden af Skanøerne drive;
Saa manges bras Svenske her Nanden opgaf,
Som vilde sig fangen ey give.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

23.

Von SCHOLTEN en Herre saa dapper som graa
for Kongen ærbødigt fremtræder,
Og siger: Paa Staden vi ville nu gaa
Og lære ham ydmyge Sæder.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

24.

Kong FRIDERIC samler de Heldte, og Dem
Sin Kongelig Vilde lar viide;
Hver løfde at sette frimodelig frem,
Og Staden ved Stormen bestriide.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

H 5

25. Saa

25.

Saa reiste sig Førsten af Würtenberg op,
Storm-Hættens hand rykte fra Kræffe:
Hand vilde som Kiempe med fremmerste Trop,
Paa Staden saa vældeligt brekke.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

26.

Hr. DEVITZ og GERSTORPH og flere med Dem,
Af Kongens behiortede Jetter,
De rykker mod Staden, de skynder sig frem,
Og Hiertet ey hiemme forgietter.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

27.

De Kiemper tilsammen begyndte en Keeg
Med gloende Bolde at spille;
Saa manges Svensk Herre om Næsen blev bleeg,
Fordi hand ey naade sin Ville.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

28.

De Danske Striids-Heldte saa tordned' og skiød,
Alt Volden blev fældet og brekket:
Alt Luften om Staden var luende gløed,
Saa Fiinden blev saare forskrekket.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

29.

Kong CARL ud af Sverrig fra Staden hen ud
Paa Jollen maa søge sin Frelse,
Der Kongen af Dannemarcks skyndige Bud
Ham vilde med Myndighed helse.

Ved HErren fordriver vi Fiinden.

30.

Hand farer fra Staden igiennem det Gatt,
Til Flugten hand nødtis at gribe;
For Hand gik i Søen om koldigste Natt,
Da var Hand vel haardigst i Knibe.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

31.

Men DYKKER, som kiendte at fressen var goed,
Paa Freden begyndte at tinge;
For Kongen af Dannemarcks Seyer-riig foed,
Hand maatte nedlegge sin Klinge.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

32.

Her skydes nu Seyer, her blæses Clarin,
For Staden gif Kongen til Haande;
Indbyggerne frelstis fra større Ruin,
Og meere uliidelig Vaande.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

33.

Kong FRIDERIC rider i Staden hen ind
Med Kongen af Preussen tillige,
De hafde tilsammen med Møye lagt Vind,
Som Kiemper, for Seyren at kriige.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

34.

Nu haver de Konger sig Hæder indlagt,
Den mægtige Fæstning er vunden.
Vor Fiinde skal fare herefter saa sagt,
Og viide Hand Mage har funden.
Ved HErren fordriver vi Fiinden.

35. Har

35.

Har Sverrig ham kaldet den Store, da fand
GUD hannem til Liiden vel giøre,
Slet ingen maa stryde af Vælden, før hand
faar Enden paa Leegen at høre.

Ved HERren fordriver vi Fiinden.

36.

Vi lover vor HERre, vi takker vor GUD,
Som Kongen saa naadigt bevarte
Paa Togged, i hvilket hand mandigt foer ud,
Og Selv sig fra Faren ey sparte.

Ved HERren fordriver vi Fiinden.

37.

De heldte, som hafver sig Ridderlig holdt,
Skal nævnis i Evigheds Minde;
Naar Døden omsider gjør Legemet koldt,
Da skal ikke Rygted forsvinde.

Ved HERren fordriver vi Fiinden.

38.

GUD HERren, som Selver Kong FRIDERIC gaf
En Seyer til Enden og fleere,
Hand være hans Pille, hans Støtte, og Staf,
Og stedse hans Vælde formeere!

Ved HERren fordriver vi Fiinden.

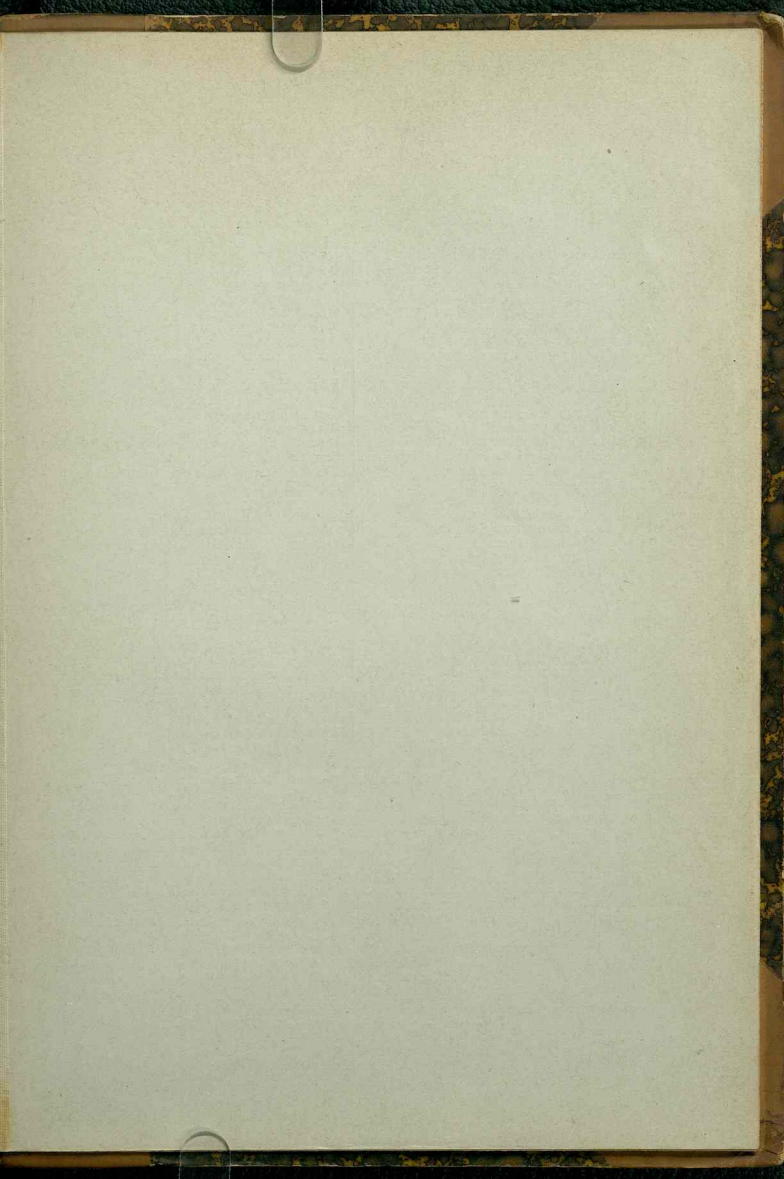
Anmærkninger.

- Ark A, s. 2: jfr. anm. til s. 6.
- - s. 5: *Indhændigis*, tysk einhändigen: overlevere, overgive.
- - s. 6: *Inscriptio chronodictica* 3: En inskription, hvori enkelte udhævede bogstaver betegner et vist årstal. Tager man f. eks. her linjen: FRIDERICO, så er D = 500, C = 100 og I og I = 2, ialt 602. Betydningen af inskriptionen er følgende. »Rygen og Stralsund adløde, underkuede om end uvillige, vor ophøjede, fromme og nådige konge Frederik IV.«
- - s. 7, l. 10: *fortykker*, tykkes ilde om.
- - s. 7, l. 4-3 f. n.: *holde sin Prøve-Streeg mod det*, stå mål med det.
- - s. 8, l. 1: *Dapperhed*, tapperhed (således altid; ligeledes dapper).
- - s. 8, l. 8: *Juthan*, som bekendt Svenskernes navn på Danskerne i tidligere tid.
- - s. 8, l. 11: *striimer*, falder i strimer (jfr. »en sol-strime«).
- - s. 8, l. 12: *som gick forstanden qvit*, som gik fra forstanden.
- - s. 8, l. 15 f. n.: *videndes*, bevidst, med vidende.
- - s. 8, l. 11 f. n.: *Pulver-hornet*, krudthornet.
- Ark B, s. 1, l. 5: *Gaal-Ebeds* osv. — I »Dommernes Bog« Kap. 9, v. 50 flg. fortælles, at da Abimelek belejrede et fast tårn i Thebez, kastede en kvinde *et stykke af en møllesten* på hans hoved og knuste det.
- - s. 1, l. 14: *som viser tilbage til »mangen een«*.
- - s. 1, l. 15 f. n.: *en Fransk Bourre*, en slags dans.
- - s. 1, l. 14 f. n.: *en sponne-ny Concept*, en splinterny forskrift (afledt af »spån«, ligesom »splinterny« af splint).
- - s. 2, l. 7: *thi de ey vidste af at vende*, ti de tænkte ikke på at gøre omkring.
- - s. 2, l. 10: *Havedts skryde-Strom*, Havets snøftende (brusende) bølger. — At skryde = at snorke, snøfte.

- Ark B, s. 3, l. 9 f. n.: *af Mullenhed var lydt*, havde lidt af muggenhed.
 — - s. 3, l. 8 f. n.: *snagis*, rodes.
 — - s. 3, l. 5 f. n.: *Boe og Bord*, talemåde, som: dug og disk o. lgn.
 — - s. 5, l. 5: *aadig*, grådig.
 — - s. 6, l. 14 f. n.: *Phyllis og Chrysillis*, almindelige navne i den tids hyrdesange.
- Ark C, s. 1, l. 6: *Romain*, Roman.
 — - s. 1, l. 11: *walmel*, vadmæl.
 — - s. 1, l. 13: *prilled*, prikke, ægge.
 — - s. 2, l. 10 f. n.: *Lud. Dunte* (1597—1639), præst i Reval, forfatter til *Decisiones 106 casuum conscientia*.
 — - s. 2, l. 2 f. n.: *Joseph Justus Scaliger* (1540—1609), professor i Leyden, en meget berømt filolog.
 — - s. 2, l. 1 f. n.: *Franz Gomarus* (1563—1641), en berømt reformert teolog.
 — - s. 3, l. 2: *Augustus Pfeiffer* (1640—98), protestantisk teolog og sprogforsker, forfatter til *Dubia vexata scripturæ s.* — *Daniel Georg Morhof* (1639—91) sprogforsker og literærhistoriker, forfatter til »Unterricht von der deutschen Sprache und Poesie».
 — - s. 3, l. 17: *Lambdacismum*; »Lambdacisme» betyder eg, en for hyppig brug af Bogstavet L.
 — - s. 6: *Hypomnesis* etc., Mindetavle for året 1715: Din hånd underkuer Svenskerne.
 — - s. 7, v. 3: *Flyttented*, det at flytte sig.
- Ark D, s. 2, v. 14: *omkrøye*, o: omkrøge (krøge = krumme sig), omfavne, omslutte.
 — - s. 4: *Gnoma* etc. Erindrings-tankesprog for året 1715: Jeg overgiver Svenskernes tagne skibe.
 — - s. 6, v. 4: Kaptejn *C. Gunthelberg* blev sendt ned mod Pommern for at spejde efter den svenske flåde. Men det var *Tordenskjold* på Løvendahls galej, som først opdagede fjenden under Femern (ikke Pommern) d. 27 April.
 — - s. 7, v. 12: *veyed*, lod vaje.
 — - s. 8. — v. 16: *Bragge*, Brud. — *Wessel* fik efter slaget kommandoen på den erobrede fregat »Hvita Ör».
- Ark E, s. 4: *Eteostichon* etc. Mindetavle for året 1715: Den skal synge, efter at Svenskerne ere undervungne på havet.
 — - s. 5, v. 1: *dores*, o: ordes, rygtes.

- Ark E, s. 5, v. 1: *veener sig*, klager sig.
 — - s. 6, v. 4: *slutter*, beslutter.
 — - s. 6, v. 6: *Snog* o: Snau (holl. snaauw), mindre krigsskib, der særlig blev brugt til spejdertjeneste. — *Syner*, opdager, öjner.
 — - s. 6, v. 7: *læntes* o: længtes, af længte = gøre lang; »han lod ikke tiden gå hen.«
 — - s. 7, v. 9: *belagt*, omringet.
 — - s. 8, v. 15: *ildsker*, vred.
- Ark F, s. 1, v. 18: *dreffende*, træffende (jfr. *dapper*, tapper).
 — - s. 1, v. 20: *valdte*, væltede. — I Gildet betalte de Laved, o: »de kom til at betale gildet,« ordsprog hentet fra en skik i middelalderens gildeslav.
 — - s. 2, v. 22: *warter*, venter (tysk »warten«). — *føyende*, gunstig.
 — - s. 2, v. 24: *de Druer* osv. o: granaterne, der springer.
 — - s. 2, v. 25: *Bragre-Driks Begre*, hentydning til »Bragebagrete«, der i oldtiden tömtes ved festlige lejligheder, under aflæggelsen af höjtidelige løfter.
 — - s. 3, v. 26: *Hand satte da Beeter*, et udtryk fra kortspil. — *Gjorde sig bar*; her tænkes vel nærmest på den ilde tilredte takkelage.
 — - s. 3, v. 27: *Løven*, her et allegorisk udtryk; der var intet skib af det navn med i kampen.
 — - s. 3, v. 29: *vimpted*, at »vimte« jfr. at »vimse« : at bevæge sig hurtig og let jvf. Ark. H, s. 2, v. 8).
 — - s. 6: *Chronostichon* etc. Mindetavle til erindring om Rygens erobring i året 1715. Det overvundne *Rygen* böjer sig for de bevæbnede Danske.
 — - s. 7, v. 2: *gungre*, at gyngede med larm; senere = dundre,
 — - s. 7, v. 3: *Ruden*, en ø syd for Rygen.
 — - s. 8, v. 8: *Helse*, hilsen.
- Ark G, s. 2, v. 17: *Gat* eg. en åbning; deraf snævert indløb til et indvand.
 — - s. 3, v. 17: *føyte*, fare omkring, afsted
 — - - - - *kysede*, kyste.
 — - s. 3, v. 19: *Gud reyste op Strømmen* o: gjorde, at strømmen var gunstig for de Danske.
 — - s. 5, v. 26: *Til Fienden* osv. o: til fjenden gav sig på flugten helt og holdent.
 — - s. 8: *Eteologicon* etc. Mindetavle over erobringen af Stralsund i året 1715. Det med våben overvundne Stralsund bringer sonofre til vor konge.

- Ark H, s. 2, v. 6: *Slanger*, en slags lange kanoner.
 — - s. 2, v. 7: *Lynd*, flok, stimmel.
 — - s. 3, v. 12: *Peine-Flods Minde*, Peene-Minde.
 — - s. 4, v. 18: *gulper*, gylper, udspyr.
 — - s. 4, v. 19: *værpis*, kastes.
 — - s. 5, v. 20: *Støven* Støving, dæmning (af isl. stöðva = standse).
 — - s. 5, v. 21: *vurer* v: vurder, ænsér.
 — - s. 6, v. 25: *Krække*, knage.
 — - s. 7, v. 33: *kriige*, tysk »kriegen«, fæ.

Jørgen Sorterup.

Han haver sig baaret en Søn under Ø,
Som haver den Skæbne, han aldrig skal dø
Og aldrig sin Klædning opslide.
Sorterups Heltesange.

O, du gamle, kjække Skjald!
Mendes skal du af den unge;
Dansk du var i Tonefald,
Dansk af Æt, af Kraft og Tunge.
Naar om Kæmperne i Nord
Du din Tordensang lod høre,
Da sig maatte vist i Jord
Nordens gamle Kæmper røre.

Roms den visne Gudeflok
Vilde du i Sang ej dyrke,
Agted den for Sten og Stok,
Uden Magt og uden Styrke;
Sebaot du Offer bar,
Hver Gang du i Sang dig øved;
I dig selv en Guddom var,
Guderne du ej behøved.

Dog det gamle Bjarkemaal
Tyktes dig en herlig Flamme,
Gamle danske Mænd i Staal
Kaldte du din egen Stamme,
Deres Pris du hørte helst,
Og det glædte dig i Sinde,
At ved Skjaldens Kvad var frelst
Odins og Kong Frodes Minde.

Varslende stod Axelvold,
Da du blev til Verden baaret,
Dig saa stolt en Helteold
Til sin Ligskjald havde kaaret:
Jueller paa det danske Hav
Saa' du Manddomsværker øve,
Og du sang dig ned i Grav
Om en Seh'sted, Gyldenløve.

Du var Bragurs ægte Søn,
Dog dit Kvad os gik af Minde;
Derfor maa saa tit i Lonj
Mine bitre Taarer rinde.
Graad og Latter, store Skjald!
Kvalte tit din høje Stemme;
Ak, men dybt var Danmarks Fald,
Da det kunde dig forglemme.

Døvet blev din Heltesang,
Intet den dog fuldt neddæmper:
Jordes du og mangen Gang,
Staar du op med dine Kæmper;
Du med Sang, og de med Sværd
Samme Idræt ville øve:
Vække Mænd, som gange nær
Rabe, Seh'sted, Gyldenløve.

Lirespil om Paarses Færd,
Det blev Danmarks Heltekvæde;
Daaden blev og Sangen værd:
Danmarks Flaade vi begræde:
Hist, hvor Juel i Kjøgebugt
Sejerrig med Fjenden droges,
Der saa' vi de danskes Flugt,
Gamle Axelstad indtoges.

Men, naar Dannemark en Gang
Vaagner af sin lange Dvale,
Atter tone skal din Sang,
Kæmpeskjald! i høje Sale.
Glæd dig, Skjald! den Stund er nær:
Baal nedstyrtet, Herren vinder;
Alt sig hvæsser Danmarks Sværd,
Hjærtet higer, Gud det finder.

N. F. S. Grundtvig.

Idunna (1811), S. 139—42. Poetiske Skrifter. I (1880), S. 246—48.

Jørgen Sorterup († 1722) gjorde et hoist mærkværdigt Forsøg paa at uddanne den gamle Folkepoesies simple og kraftige Tone til en Kunstform, der kunde tilfredsstille den nyere Tids Smag, saa at det moderne poetiske Stof kunde optages deri. Han udgav fem saakaldte Heltesange om Krigstogene i 1715. Man tør vist uden Betænkelighed paastaae, at det er det første egentlig nationale danske Digterverk, der er fremkommet siden Folkepoesiens Tider. Fem af den danske Krigsmagts Bedrifter ere besungne i Balladeform i Folkevisernes Stil, uden at der dog er lagt an paa nøjagtigt eller ængstligt at efterligne denne; der svæver en ligesaa dristig som naturlig og utvungen poetisk Aand over det Hele, og uagtet Forfatteren med kunstnerisk Bevidsthed har tilegnet sig en folkelig Tone, har han dog lykkelig undgaaet al Affectation og al Barnagtighed. Men uheldigviis blev dette Phanomen staaende saa isoleret i vor Literatur, at det snart blev glemt, og Ewald maatte begynde forfra igjen, da han skulde bane Poesien den Vej, ad hvilken den først ved Oehlenschläger skulde komme til fuldstændigt Gjennembrud.

C. W. Smith: Om Holbergs Levnet og populære Skrifter (1858), S. 9—10.

